

Vážené kolegyně a kolegové, milí spolupracovníci,

končící rok vždy vede k pokusu o bilancování, hodnocení úspěchů i problémů a snaze o nová předsevzetí. Hodnocení uplynulého období je občas potřebné, hlavně pokud je spojeno s kritickým pohledem a následným poučením z nedostatků a ne jen s „hrdým pohledem“ na úspěchy. Vedení obou našich institucí se systematicky o kritický pohled snaží, váží si však samozřejmě i všech úspěchů, kterých pracovníci Lékařské fakulty i Fakultní nemocnice v roce 2006 dosáhli.

Možná cennější než pohled zpět je ale pohled kupředu. Jak Fakultní nemocnice, tak Lékařská fakulta mají poměrně jasně definované priority pro rok 2007 jak v diagnostické a léčebné péči, tak ve výuce, vědě, výzkumu a podpoře všech svých zaměstnanců i studentů. K velkým stavebním akcím patří výstavba Pavilonu akutního příjmu ve Fakultní nemocnici, zahájení výstavby Psychiatrické kliniky či dokončení rekonstrukce Lékařské knihovny a další menší akce. Fakulta trvale usiluje o výstavbu Univerzitního centra (spolu s Farmaceutickou fakultou i Fakultní nemocnicí).

Je velmi složité odhadnout vývoj českého zdravotnictví (do jisté míry i školství) v organizačních i ekonomických aspektech; ještě složitější je odhadovat vývoj medicíny a vědy vůbec. V medicíně bývá mezi největšími úspěchy roku 2006 označován například nález úseků genetického kódu (částí DNA), které se vyvíjely v evoluci rychleji než ostatní a mohly se podílet na vývoji *Homo sapiens sapiens*, nebo transplantace buněk sítnice, i když prozatím „jen“ u myši – a jistě mnoho dalších a dalších pokroků. Zajímavější jsou však odhady renomovaných institucí pro rok začínající. Jedna z nejprestižnějších zdravotnických institucí, Cleveland Clinic v Ohiu, USA, která spojuje akademickou, klinickou i nemocniční péči a která byla zařazena v roce 2006 mezi tři nejlepší zařízení ve Spojených státech

z 5 189 hodnocených (společně s John Hopkins Hospital v Baltimore a Mayo Clinic v Rochesteru), zveřejnila svůj odhad deseti očekávaných nejdůležitějších událostí v medicíně roku 2007. Odborníci z Clevelandu odhadují, že by mezi ně měly patřit:

1. vakcíny proti nádorům,
2. cílená terapie s využitím selektivních receptorových antagonistů,
3. neurostimulace v léčbě psychických poruch, především rezistentních depresí,
4. optical coherence tomography – nová technologie umožňující zobrazení struktur sítnice,
5. bronchiální termoplastika v léčbě astmatu,
6. ranibizumab – nový lék, bránící nekontrolované angiogenezi, průvodnímu jevu makulární degenerace, která je nejčastější příčinou slepoty u starších osob,
7. endografting – technika, již delší dobu používaná v kardiologii, ale nyní aplikovaná i v jiných oblastech, především v léčbě aneurysmat hrudní aorty,
8. cílená antitumorózní terapie: použití inhibitorů tyrosinové kinázy, např. v léčbě karcinomu ledviny,
9. implantabilní podpurný systém levé srdeční komory,
10. cílená terapeutika – léky, které zasahují jen cílový orgán a nepoškozují okolní či ostatní tkáně.

Jistě je možné diskutovat, zda tento přehled je reálný, úplný, správně vyvážený, ovlivněný místní situací či různými zájmovými skupinami. Nepochybně však zahrnuje několik oblastí, které do oblastí neaktuálnějšího výzkumu patří. Pět z deseti jmenovaných očekávaných pokroků jsou nové léky či způsoby aplikace. Je zřejmé, že farmaceutický průmysl hraje v rozvoji medicíny velmi významnou roli. Potěšující je, že se v předpovědích objevují „cílené“ terapie, tedy směřování k tzv. personalizované medicíně a hledání individuálního přístupu. Personalizovaná medicína se stává stejně významným pojmem jako Evidence Based Medicine a v jejich propojení lze skutečně očekávat přínos medicínský i ekonomický. Berte tento přehled jako inspiraci k přemýšlení!

Přejeme vám všem, ale i oběma našim institucím, abychom i v roce 2007 dokázali držet (alespoň intelektuálně, když ne vždy ekonomicky) krok se špičkou světové vědy a medicíny, abychom dokázali odlišit podstatné od nepodstatného ve výuce i v klinické praxi a abychom – tak jako dosud – patřili k nejprestižnějším zařízením české medicíny a školství.

Prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc.
Doc. MUDr. Leoš Heger, CSc.

Doc. Leoš Heger zvolen členem zastupitelstva města Hradec Králové

Ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové doc. MUDr. Leoš Heger, CSc., byl zvolen členem městského zastupitelstva, když od voličů získal druhý nejvyšší počet preferenčních hlasů za Ing. Otakarem Divíškem, dřívějším a i nově zvoleným primátorem města Hradec Králové na období 2006–2010.

V souvislosti s jeho zvolením jsme doc. Hegerovi položili několik otázek, které nás jako občany města Hradec Králové a příslušníky fakultní nemocnice zajímají.

1. V programových zásadách na volební období 2006–2010 není problematika zdravotnictví zmíněna. Je tomu skutečně tak, že Hradec Králové jako město, případně fakultní nemocnice, nemají problémy?

Zdravotnictví nepatří do kompetence obcí a město HK se mu celkem logicky vyhnout, protože má samozřejmě svých vlastních problémů dost, podobně jako jiných žadatelů o finance. V minulém volebním období se několik příspěvků pro FN HK v celkové hodnotě 1,5 mil. Kč získat podařilo, ale hlavní pomocí bylo, že město rekonstruovalo parkoviště podél silničního okruhu a později ho ještě rozšířilo a vybudovalo objezdovou komunikaci mezi vstupy do staré části areálu, celkem v hodnotě 13,5 mil. Kč. Výrazně to ulevilo našim pacientům a návštěvníkům.

Město menšími částkami podporuje domácí zdravotnické ošetrovatelské agentury a rehabilitační centra pro postižené děti, ale jeho povinnou starostí je oblast sociálních služeb, kam plynou částky na úrovni desetimilionů, dnes zejména do pečovatelských organizací, azylových domů, chráněného bydlení, centra pro zdravotně postižené a podobných. Vzhledem k velmi širokým styčným plochám zdravotnického a sociálního systému tak město vlastně i nepřímo zdravotnictví pomáhá.

2. Jak byste chtěl využít svého členství v zastupitelstvu města ve prospěch města samého a fakultní nemocnice?

V minulém období jsem pracoval ve zdravotně sociální komisi rady města a přestože jsem byl jako bezpartijní zvolen za ODS, musím zdůraznit, že této komisi předsedal člen ČSSD RNDr. Petr Žďánský, CSc., z Kliniky gerontologické a metabolické naší nemocnice a odvedl zde mimořádně velký kus práce. Byl vysoce ceněn jako odborník na sociální sféru i jako moudrý konsensuální politik. V této komisi byli z FN HK ještě pí Markéta Skaunicová (MTZ) a doc. MUDr. Jan Čáp, CSc. (II. interní klinika), rád bych v ní i nadále pracoval a hájil zájmy nemocnice a všech potřebných občanů.

Pokud jde o rozvoj města jako celku, přispěl bych rád svým dílem ke zlepšení cyklistické dopravy, kterou se Hradec Králové sice rád chlubí, ale moc se mu pro ni nepodařilo udělat. Ve srovnání se zásadními strategickými problémy, jako je celková urbanistická koncepce, pokračování výstavby dálnice, návaznost na dopravu ve městě aj. je cyklodoprava sice menší sousto, ale její úroveň ke kvalitě a bezpečnosti života výrazně přispívá a patří ke hradeckému koloritu. Jestli mohu využít SCANu, tak si dovoluji vyzvat jeho čtenáře, aby mi neváhali sdělit jakékoliv podněty směrem k městu a ty cyklistické obzvlášť.

3. Můžete ovlivnit i postavení lékařské fakulty ve městě?

Prosperita nemocnice a lékařské fakulty jdou ruku v ruce a úspěch jedné instituce posiluje obě dvě. Fakulta zahájila systematickou práci na přípravách budování akademického kampusu v sousedství nemocnice a pokud by se tento záměr zdařil, znamenalo by výrazný zlom v rozvoji školy a daleko užší propojení jejích aktivit s nemocnicí, nemluvě o urbanizaci území mezi vjezdem

Doc. Heger jako nově zvolený poslanec městského zastupitelstva skládá slib do rukou primátora Ing. Otakara Divíška.

Foto Pavlína Pospíšilová

do FN HK a třebešskou radiálou. Město tento záměr aktivně podporuje a přislíbilo pomoc s výkupem potřebných pozemků. Kdyby se celý záměr podařil, byl by to velký příspěvek k rozvoji města a jeho vysokého školství.

4. Je pravdou, že i přes vysoký počet preferenčních hlasů jste odmítl ve městě vyšší funkce?

V minulém období jsem přes 2 roky fungoval jako předseda finančního výboru zastupitelstva a bylo to při mém pracovním vytížení ve FN HK dost náročné, zejména časově, a navíc je to práce spíše pro profesionálního ekonoma. Další vysoké funkce kromě náměstků, kteří jsou tzv. uvolnění, tj. placení a nemohou tedy již dělat nic dalšího, jsou vítězům voleb k dispozici místa radních. Rada města rozhoduje mnohem více věcí než zastupitelstvo a je vlastně jakousi malou kolektivní vládou. Z toho vyplývá i nutnost mnohem vyšší angažovanosti radních a jejich velké časové vytížení. FN HK je zde reprezentována více než dobře MUDr. Emilem Jarošem, Ph.D. (donedávna primářem chirurgické kliniky), a celé zdravotnictví pak dvěma dalšími zkušenými politiky MUDr. Janem Michálkem a MUDr. Zdeněkem Finkem, soukromými specialisty v ortopedii, resp. ORL, kteří oba ve FN HK působili.

5. Sdělil byste na závěr čtenářům něco osobního, co se dotýká Hradce Králové?

V mládí i později jako celá rodina jsme žili zaujetím pro hory a skály, a tak jsme z Hradce Králové odjžděli jakmile to jen trochu šlo. V pozdějších letech se ve mně znovu probudila přichylnost k vodě ze studentských let a snažím se pomoci skupině nadšenců s budováním zázemí pro veslařský sport, který zde v Hradci přes ideální přírodní podmínky dosud jako v jediném velkém městě na Labi nezakotvil.

Veslování je velmi drahá záležitost, ale díky městu, Královéhradeckému kraji a četným sponzorům jsme postavili už část loděnice v areálu DTJ, přímo proti FN HK a získali pár závodních lodí, které postupně zprovozňujeme. Doufám, že časem konečně dospějeme do stadia, kdy budeme moci začít lákat zájemce o tento nádherný závodní, ale i kondiční sport a jedna z ozdob města, Labe pod soutokem, ožije a zaplní se loděmi až k jezu po Vysokou.

S ředitelem Fakultní nemocnice Hradec Králové doc. Hegerem hovořil a za zodpovězení otázek děkuje prof. L. Chrobák

Docent Jiří Chaloupka přednostou Kliniky nemocí z povolání

Od 1. 1. 2007 se ujal vedení Kliniky nemocí z povolání Lékařské fakulty v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze a Fakultní nemocnice Hradec Králové doc. MUDr. Jiří Chaloupka, CSc. Přednostou kliniky byl jmenován ministrem zdravotnictví ČR v dohodě s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy, na základě výsledku konkurzního řízení.

Doc. Chaloupka se narodil 22. 9. 1960 v Hořicích. Po maturitě na gymnáziu v Trutnově studoval v letech 1979–1985 na Vojenském výzkumném lékařském a doškolovacím ústavu J. E. Purkyně a Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Po ukončení studia pracoval v letech 1985–1987 jako lékař ve specializační přípravě ve Vojenské nemocnici v Plzni a ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové. V roce 1987 se vrátil na Vojenskou

lékařskou akademii v Hradci Králové, kde na katedře hygieny prošel funkcemi od asistenta, přes odborného asistenta, vedoucího skupiny hygieny práce až po vedoucího katedry. V průběhu tohoto období složil v roce 1988 základní atestaci z hygieny a epidemiologie, v roce 1991 ukončil postgraduální studium a po obhajobě kandidátské dizertační práce na téma „Sledování klidového energetického výdeje a změn oxidace energetických substrátů při některých dietních a režimových opatřeních“ získal titul kandidáta lékařských věd. V roce 1993 složil nástavbovou specializaci v oboru Hygieny práce a nemocí z povolání a v roce 1995 obhájil habilitační práci na téma „Rizikové faktory ICHS a možnosti jejich ovlivnění“ a byl jmenován docentem v oboru hygieny. Za svého působení na Vojenské lékařské akademii zastával doc. Chaloupka i významné akademické funkce – v letech 2002–2004 působil jako prorektor pro studijní a pedagogickou činnost, po reorganizaci vojenského školství a vzniku Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany byl v letech 2004–2006 proděkanem pro studijní a pedagogickou činnost na této fakultě.

Své vědecké a pedagogické zkušenosti si prohluboval absolvováním několik zahraničních stáží, mimo jiné na vojenských lékařských školách ve Florencii, Mnichově, Lyonu či v Lodži. K významným studijním a pracovním pobytům patřily opakované stáže v Ústředním institutu zdravotnické služby bundeswehru v Koblenzi, kde spolupracoval s místními pracovníky na tématech souvisejících s prevencí vzniku zdravotních poškození osob pracujících v ochranných oděvech v horkých klimatických podmínkách.

Ve vědecké činnosti se doc. Chaloupka zabýval tematikou hodnocení reakcí fyziologických a vybraných biochemických parametrů organismu člověka na změny faktorů životního a pracovního prostředí a z toho vyplývajícího stanovení preventivních opatření zabraňujících poškození zdraví osob z práce. Zaměřil se na hodnocení klidového i pracovního energetického výdeje, oxidace energetických substrátů, hodnocení termického efektu stravy a doplňování energie, tekutin a minerálů u osob v zátěžových situacích, pracujících převážně v exponovaných profesích – vojáci, hasiči, sportovci, potápěči, záchranáři. Další oblastí jeho činnosti byla prevence působení rizikových faktorů metabolických onemocnění hromadného výskytu opět především u skupin osob pracujících v těchto exponovaných profesích. Věnoval se rovněž sledování a hodnocení odezvy autonomního nervového systému na měnící se faktory zevního prostředí metodou analýzy variability srdeční frekvence u nemocných i zdravých osob. V expertizní činnosti se pak zabýval posuzováním vlivu nově zaváděné vojenské techniky na zdraví obsluhujících osob. Pracuje jako národní představitel v NATO Research and Technology

Organization – Panelu Human Factors and Medicine, jako Panel Mentor v pracovní skupině pro neletální technologie a člen pracovní skupiny pro výživu osob v zátěžových podmínkách. V českém prostředí spolupracuje dlouhodobě s Fakultní nemocnicí v Hradci Králové, se Státním zdravotním ústavem v Praze a Zdravotním ústavem se sídlem v Hradci Králové.

Od roku 2002 pracuje jako člen Vědecké rady VLA JEP a později FVZ UO Hradec Králové, je členem akreditační komise MZd pro specializační vzdělávání v oborech Hygieny a epidemiologie, členem akreditační komise MZd pro nelékařské zdravotnické obory, členem redakční rady Vojenských zdravotnických listů. Pracoval jako člen a později předseda oborové rady doktorského studijního programu Vojenská hygiena na FVZ UO, i jako člen komise pro obhajobu dizertačních prací doktorského studijního programu Hygieny, preventivní lékařství a epidemiologie při LF UK v Hradci Králové. Je členem odborné Společnosti pracovního lékařství, Společnosti nemocí z povolání a Společnosti vojenských lékařů, farmaceutů a veterinárních lékařů ČLS JEP.

Co od nové práce očekáváte?

Od práce na novém pracovišti očekávám získání nových poznatků a zkušeností, které budou navazovat a rozvíjet mé předcházející působení v oblasti pracovní fyziologie a pracovního lékařství. Jistě bude možno navázat na dosavadní zkušenosti získané především při vyšetřování zdravotního stavu a rizikových faktorů vedoucích k omezení pracovní schopnosti a výkonnosti u exponovaných profesních skupin – hasičů, vojáků nebo záchranářů ať už v domácích podmínkách nebo vysílaných do zahraničních humanitárních misí. Do budoucna bude nezbytné využívat zkušenosti současných pracovníků Kliniky nemocí z povolání a rozvíjet je. Spojení mých dosavadních zkušeností s potenciálem KNP bude jistě oboustranně výhodné a přispěje k zlepšení a rozšíření pedagogických schopností kliniky i rozvoji vyšší intenzity vědeckovýzkumné práce.

Jaké máte cíle do budoucna?

Cílem do budoucna je především postavit obor pracovního lékařství na takové místo mezi ostatními lékařskými obory, které mu právem náleží. Pracovní lékařství je specializační obor rozvíjený ve většině evropských zemí, s jehož dopady a závěry se ve větší či menší míře setkávají všichni praktičtí lékaři a většina specialistů ostatních lékařských oborů. Je proto nutné v pedagogické oblasti dosáhnout takové dotace výukových hodin, aby bylo možné seznámit budoucí lékaře se všemi nejčastěji se vyskytujícími nemocemi spjatými s pracovními činnostmi pacientů tak, aby budoucím lékařům bylo umožněno získat o pracovním lékařství a problematice nemocí z povolání ucelenou představu, kterou budou moci dále využívat ve své praktické medicínské činnosti. Ve vědecké oblasti je třeba zintenzívnit aktivitu v oblasti poznávání mechanismů vzniku a rozvoje průmyslových intoxikací i jejich terapie, ale i nemocí z přetěžování především malých svalových skupin ruky a celé horní končetiny. Diagnostika těchto nemocí a stanovování jejich profesionality jsou častými příčinami profesně vázaných onemocnění a jejich diagnostika, léčba i určování profesionality si zaslouží zvýšenou pozornost. Budu se snažit o širší spolupráci s dalšími pracovišti především v oblastech rozvoje diagnostických metod i při terapeutické činnosti. Ve vědecké a výzkumné činnosti bude jistě nezbytné navázat užší spolupráci s klinikami i pracovišti v rámci fakultní nemocnice a hradecké lékařské fakulty i s dalšími vysokoškolskými vzdělávacími institucemi v regionu. Posilovat bude třeba i vztahy s dalšími klinikami nemocí z povolání v ostatních regionech. V oblasti vzdělávání budu usilovat o bližší propojení kliniky s Krajskou hygienickou stanicí a se Zdravotním ústavem se sídlem v Hradci Králové, stejně jako s IPVZ v Praze.

Ptal se Mgr. M. Formánek

Historie pracoviště klinické hematologie

PŘÍSPĚVEK K HISTORII VÝSTAVBY FAKULTNÍ NEMOCNICE

LADISLAV CHROBÁK, IVAN DRAŠNER

Fakultní nemocnice (FN) v Hradci Králové patří bezesporu k nevyzpytatelnějším nemocnicím v našem státě. Díky promyšlenému a koncepčnímu vedení FN a dlouholeté úzké spolupráci s Lékařskou fakultou (LF) vznikl ve FN jedinečný areál s pavilónovým uspořádáním, zasazený do pečlivě udržované zeleně travnatých ploch a stromoví. Nedávno dostavěný pavilón interních oborů, vyhlášený stavbou roku 2005, důmyslně propojený s Výukovým centrem LF, tvoří jedinečný architektonický celek. Jestliže město Hradec Králové získalo oprávněně pověst salónu republiky, pak současnému vedení FN a architektům podílejícím se na výstavbě, vděčíme za salónní vzhled nemocnice. Nejde však jen o zevní vzhled, ale i o vnitřní uspořádání pavilónů vytvářející příjemné prostředí pro nemocné a dostatečný prostor pro rozvíjení jednotlivých oborů.

Ne vždy však tomu tak bylo, jak dosvědčuje mimo jiné historie Oddělení klinické hematologie (OKH), které bylo zřízeno v roce 1971. OKH bylo nejdříve součástí 1. interní kliniky. V roce 1974 se pak stalo ekonomicky zcela nezávislou jednotkou. Přednostou OKH byl ustaven autor článku, který zůstal celým úvazkem nadále členem 1. interní kliniky. 1. 1. 1977 byl jmenován krajským odborníkem pro hematologii. Na OKH přešla z 1. interní kliniky jako zástupkyně přednosty MUDr. Dagmar Radochová, CSc.

Ekonomická nezávislost umožnila přijímat na oddělení nové lékaře: MUDr. Soňu Mirovou (1975), MUDr. Jaroslavu Voglovou (1979), která se po odchodu dr. Radochové v r. 1990 stala zástupkyní přednosty oddělení, MUDr. Petra Dulíčka (1990), MUDr. Pavla Žáka (1990) a MUDr. Vladimíra Maisnara (1995). Všichni lékaři získali atestaci z hematologie a transfúzního lékařství a počítalo se s nimi jako s pracovníky budoucího OKH, které pak vzniklo v říjnu 1997.

Pro laboratorní provoz poskytla 1. interní klinika původně lůžkový pokoj v levém křídle na prvním patře kliniky a později dva menší pokoje. Rozsah činnosti na OKH rychle narůstal. Oddělení plnilo povinnosti hematologického konziliárního pracoviště pro zdravotnická pracoviště kraje. Ještě před oficiálním zřízením OKH však oddělení fungovalo od roku 1964 jako celokrajské dispenzární centrum pro hemofilii a vrozené koagulační poruchy, první tohoto druhu v našem státě. V roce 1978 se stalo školícím pracovištěm Ústavu pro doškolení středních zdravotnických pracovníků v Brně pro výuku v cytochemických metodách.

Od osmdesátých let se prostorová situace pracoviště stávala stále tíživější. V laboratoři se v jedné místnosti tísnily laborantky vlastního oddělení, laborantky a lékaři, kteří přicházeli stážovat na OKH před atestací z hematologie a transfúzní služby (dnes transfúzního lékařství) a laborantky absolvující kurzy v cytochemii. Vrchní laborantka měla pro svou činnost jen jeden stůl. Centrifugu, která nesměla být z bezpečnostních důvodů umístěna v laboratoři, bylo nutno přesunout do místničky, do které vedly dveře z chodbičky k záchodům. Laborantky neměly místnost pro zákonem předepsanou dobu na odpočinek a občerstvení. Jako místnost pro pohotovostní noční služby sloužila v rozporu s předpisy místnost sekretářky.

V den poradny se tísnilo v úzké chodbě v přístavbě 1. interní kliniky až 50 nemocných, z nichž někteří si neměli ani kam sednout. Chyběla místnost pro ambulantní podávání infuzí cytostatik pro nemocné s maligními krevními chorobami. K tomuto účelu sloužila chodba v 1. patře kliniky v době, kdy se na ní nepodávaly obědy. Pokud bylo zapotřebí podat krevní převod, bylo nutno požádat některého z ležících nemocných, zda by lůžko po dobu krevního převodu neuvolnil pro ambulantního nemocného.

Pavilón č. 22 s hematologickou laboratoří a Oddělením lékařské genetiky v pravé části budovy a Ústavem klinické biochemie a diagnostiky v levé části.

Foto I. Šulcová

Za této tíživé situace, porušující hygienické předpisy a závažně podvazující činnost OKH, laboratoře i hematologické poradny, se přednosta opakovaně obracel na vedení FN s žádostí o pomoc. Setkával se sice s plným pochopením, ale s neúspěchem, pokud šlo o řešení.

Až koncem března 1993, při jedné z dalších osobních návštěv ředitele fakultní nemocnice MUDr. Ivana Drašnera, svítila naděje. Plánovaná výstavba FN podle generelu, kdy měl být realizován i monoblok pro oddělení komplementu, byla v roce 1990 zrušena. V místě dnešní pravé části pavilónu č. 22 měla být původně postavena samostatná budova, která se měla stát ubytovnou pro stavební dělníky ze Slovenska a zároveň v ní měly být umístěny kanceláře sloužící administrativním účelům souvisejícím se stavbou. Tím, že byla výstavba podle generelu zrušena, stala se i stavba ubytovny zbytečnou. Vedení FN stálo tehdy před tíživým problémem, kam přemístit z 1. interní kliniky Oddělení klinické hematologie a z Dětské kliniky Oddělení lékařské genetiky. Obě oddělení měla nevyhovující prostorové podmínky a navíc 1. interní klinika i Dětská klinika prostory, které uvedené oddělení zabírala, nutně potřebovaly prostory pro svůj vlastní provoz. Usilovným jednáním vedení FN na MZD a MF se podařilo dosáhnout, že ministerstva tíživou situací uznala. Částka určená pro výstavbu ubytovny byla navýšena a sloučena s původní dotací pro výstavbu levé části pavilónu 22 určenou pro Oddělení klinické biochemie a diagnostiky s tím, že k této části pavilónu bude přistavena pravá část. Náklady související s projekční změnou byly zahrnuty do celkové výstavby. V přistavené části dnešního pavilónu 22 pak mělo být umístěno OKH a Oddělení lékařské genetiky. Přednostové obou oddělení se měli dohodnout o rozdělení prostor. Dohoda proběhla bez obtíží. V co nejkratší době měl být předložen plán oddělení, přičemž mělo dojít jen k nejnútnejším změnám původního již vyprojektovaného plánu ubytovacího zařízení. Nejvyšší 5. patro připadlo Oddělení kardiopulmonální a vaskulární diagnostiky. Dotace byla navýšena, jak to tehdy bylo možné, i o částku na přístrojově vybavení.

V září 1994 se laboratorní a ambulantní část OKH přesunula do nové budovy. Rozšířené laboratorní prostory umožnily rozšíření spektra laboratorních metod, vyšetřování agregace trombocytů,

Ředitel MUDr. Ivan Drašner přihlíží vyšetření na automatickém počítači krvinek COULTER STKS, poskytujícím 18 parametrů.

elektroforézy hemoglobinu, zavedení testů k průkazu vrozených trombofilních stavů (nedostatek antitrombinu, proteinu C, proteinu S, rezistence na protein C) a další metody. Přístroj na automatické počítání krvinek a výkonný automatický koagulometr zvýšily efektivitu práce i přesnost výsledků. Laboratoř prováděla tehdy celkem 70 testů. Značně se zlepšila péče o ambulantní nemocné. K dispozici byly 3 ambulantní místnosti s celotýdenním provozem a další 2 místnosti, každá se 3 lůžky, pro intravenózní podávání infuzí cytostatik, převody krví a krevních derivátů. Ambulantnímu provozu sloužil dále sálek pro provádění trepanobiopsií, dřevňových a dalších punktátů a místnost pro sterilizaci. Svou místnost měla vrchní laborantka a byly zde i místnosti pro odpočinek a občerstvení laborantek a pro noční pohotovostní služby.

Na OKH pracovali v roce 1996 vedle přednosta a jeho zástupkyně další 3 lékaři, kteří zajišťovali spolu s asistentem MUDr.

Karlem Podzimkem z 1. interní kliniky hematologická lůžka na 1. interní klinice, dále 1 magistra farmacie, 21 laborantek, 4 zdravotní sestry a 2 administrativní pracovnice.

Oddělení klinické hematologie patřilo k předním celostátním pracovištím. Pokud by nebývalo došlo k prostorovému rozšíření, OKH by nemohlo plnit povinnosti nezbytně nutné pro činnost klinik.

V říjnu 1997 vzniklo nové Oddělení klinické hematologie s vlastní lůžkovou bází, ambulancemi a hemaferetickým centrem, které se stalo součástí 2. interní kliniky s předností prof. MUDr. Jaroslavem Malým, CSc. Hematologické laboratoře zůstaly v pavilonu 22 a vedoucím se stal doc. RNDr. Miroslav Pecka, CSc.

Toto období s plně rozvinutou transplantační léčbou, s terapií plazma – a hemaferézou a s pokroky v léčbě poruch hemostázy a trombózy znamená novou historickou etapu, vyžadující samostatné zpracování.

Kolektiv Oddělení klinické hematologie v roce 1986.

Zpráva ze stáže na oddělení maxilofaciální chirurgie v Marseille

V září letošního roku jsem se zúčastnila čtyřtýdenní stáže na klinice maxilofaciální chirurgie v marseilleské fakultní nemocnici La Timone. Jednalo se o stáž v rámci výměnného programu organizovaného mezinárodní asociací studentů medicíny IFMSA (International Federation of Medical Students Associations). Klinikou vede profesor Jean-Louis Blanc a patří k nejlepším ve svém oboru v celé Francii.

Zorganizování stáže bylo z mého hlediska velmi snadné, jelikož šlo o stáž na základě bilaterální smlouvy mezi IFMSA Česká republika a francouzskou asociací studentů medicíny ANEMF. O zajištění stáže v nemocnici, ubytování a stravování (obojí na lékařské ubytovně v areálu nemocnice) se tudíž postarala ANEMF, já jsem jen vyplnila jednoduchou přihlášku, doložila potvrzení o očkování a sepsala jednostránkový motivační dopis pro přednostu kliniky. Na výměnu pak přijel jeden francouzský medik stážovat do České republiky. Polovinu finančních nákladů pokrylo stipendium z Fondu mo-

bility Univerzity Karlovy, zbytek jsem si hradila sama.

Marseilleská lékařská fakulta spadá pod Université de la Méditerranée a působí ve dvou velkých nemocnicích: v již zmíněné Timone, jež stojí ve společném areálu s fakultou medicíny a zubního lékařství a s fakultou farmacie, a v Hopital Nord situovaném na okraji města. K fakultě patří ještě menší nemocnice Conception, Sainte-Marguerite a Salvator. Klinika maxilofaciální chirurgie je jak v Timone, tak v Hopital Nord (kde se zaměřují spíše na estetickou chirurgii).

V Timone se dělá hlavně ortognátní chirurgie, traumatologie a onkochirurgie. Snad polovinu všech operací tvořily – jako všude ve Francii – extrakce třetích molárů v celkové anestezii, zákrok, který se u nás dělá v naprosté většině případů ambulantně v místním znečistlivění. Klinika má 20 lůžek, operuje se čtyři dny v týdnu na dvou operačních sálech. Působí zde dva profesori – již zmíněný přednosta profesor Blanc a profesor Chossegros, odborník na chirurgii slinných žláz a tempopo-

romandibulárního kloubu, který se v minulosti aktivně účastnil i Pražských dentálních dnů. Dále měla klinika jednoho zkušeného chirurga (ve francouzské nemocniční hierarchii označovaného jako „praticien hospitalier“), tři lékaře v předatestační přípravě, dva mediky ze 6. ročníku a dva z 5. ročníku. Některé dny docházeli operovat zubní lékaři - externisté.

Byla jsem překvapena, jak velká odpovědnost je ve Francii dána medikům. Studenti 5. a 6. ročníku stážují na maxilofaciální chirurgii dva až tři měsíce. Na oddělení docházejí každé dopoledne (odpoledne mají přednášky) a plně se podílejí na jeho chodu – zapisují do karet pacientů, předepisují léky, objednávají pacienty na vyšetření, připravují je na výkony (sami dokonce mohou menší výkony typu biopsií v lokální anestezii provádět) a asistují při operacích. Lékaři v druhém roce předatestační přípravy (kteří mají ve Francii stále ještě statut studenta) již prováděli samostatně celkem složité (aspoň dle mého soudu) ortognátní operace, o osteosynté-

zách ani nemluvě. Já jsem na stáž docházela v operační dny, tedy čtyřikrát týdně, ráno se připojila k vizitě a pak asistovala na sále až do skončení operačního programu. Aktivně se zapojit se mi podařilo zejména díky dobré znalosti francouzštiny, bez které by byl pobyt asi velmi obtížný, pokud vůbec možný.

Maxilofaciální chirurgie je ve Francii poměrně mladým specializačním oborem. Předatestační příprava trvá tři roky a mohou ji započít absolventi všeobecného lékařství. Dříve maxilofaciální chirurgie spadala společně s ORL pod termín „stomatologie“.

Stáž v Marseille nebyla mojí první zkušeností s francouzským zdravotnictvím a s čelistní chirurgií. V roce 2004 jsem stážovala v pařížské Nemocnici Sv. Ludvíka a v roce 2005 v Pasteurově nemocnici v Nice. Zajímavé je, jak moc se lišilo spektrum výkonů v jednotlivých nemocnicích. Zatímco v Paříži se hlavně extrahovaly třetí moláry, v Nice byli zaměřeni spíše na ORL a na chirurgii hlavy a krku (včetně estetických operací typu facelifting) a čelistní operace se prováděly jen jednou týdně. V Marseille se pak zdála převládat ortognátní chirurgie.

Stáže mezinárodní asociace studentů medicíny IFMSA jsou výbornou příležitostí zjistit, jak se učí medicína v zahraničí, seznámit se s fungováním jiného systému zdravotnictví, procvičit se v cizím jazyce, poznat lépe jinou kulturu a nové přátele. V roce 2006 vyjelo na stáž rekordních 7200 studentů z téměř osmdesáti zemí světa, z České republiky tuto příležitost dostalo zhruba 250 studentů.

MUDr. Vendula Nováková,
studentka 1. ročníku PGS obor
Stomatologie a 1. ročníku
Všeobecného lékařství

Významná pocta přednímu českému chirurgovi

Dne 24. 11. 2006 byla prof. MUDr. Vladimíru Brzkovi, CSc., emeritnímu třetímu přednostovi Chirurgické kliniky FN a LF UK v Hradci Králové, na kongresu Intenzivní péče v chirurgii v univerzitní aule v Pardubicích předána medaile Jana Evangelisty Purkyně. Toto vysoké vyznamenání udělilo profesoru Brzkovi prezidium České lékařské společnosti J. E. Purkyně na návrh České chirurgické společnosti za nevšední chirurgické mistrovství a významný přínos jeho celoživotního díla pro rozvoj československé a české chirurgie.

Profesor Brzek se narodil v Hradci Králové v roce 1921. V tomto městě prožil své dětství, navštěvoval základní i střední školu a absolvoval gymnázium. Maturoval v roce 1940. Pro uzavření českých vysokých škol však mohl ve studiu pokračovat až po osvobození v roce 1945, kdy byl přijat ke studiu medicíny. Lékařská studia absolvoval na pražské a královéhradecké lékařské fakultě a zakončil promoci v roce 1950. Po půlročním lékařském působení v pohraničí nastoupil 1. října 1950 na chirurgickou kliniku profesora Bedrny. Profesora Bedrnu upoutaly chirurgický cit, talent, vzdělání a nevšední manuální zručnost mladého lékaře a v roce 1953 jej jmenoval svým asistentem. Pro chirurgii nadšený asistent se svému oboru plně a navždy oddal. Studoval, operoval, vědecky pracoval a publikoval. Ovládl všechna pole svého oboru. V lednu 1964 byl dr. Brzek po obhajobě dizertační práce jmenován kandidátem lékařských věd a 1. 6. 1965 byl po úspěšném habilitačním řízení jmenován docentem chirurgie. V dalším vývoji se docent Brzek soustředil na kardiouchirurgii, hrudní chirurgii, lymfologii a problematiku pankreatu. Byl zástupcem a nejbližším spolupracovníkem druhého přednosty chirurgické kliniky v Hradci Králové profesora Jaroslava Procházky. Po jeho odchodu do důchodu byl 1. 12. 1979 jmenován přednostou chirurgické kliniky. Současně pracoval i jako vedoucí katedry chirurgie lékařské fakulty. Veškerý svůj odborný i organizační talent věnoval budování a rozvoji kliniky i katedry. Bohatá byla i vědecká činnost profesora Brzka. Přednesl přes 70 odborných přednášek doma i v zahraničí a publikoval přes 120 původních vědeckých prací. Mnohé výsledky jeho prací byly prioritní a jsou dodnes citovány. Je spoluautorem také několika vědeckých monografií a učebních textů.

Vladimír Brzek prokázal, že je důstojným pokračovatelem díla prvých dvou přednostů královéhradecké chirurgie. Po strážce chirurgické měl široký odborný záběr. Pokračoval v budování hrudní chirurgie a kardiouchirurgie. Nebylo vrozené ani získané srdeční vady, kterou by úspěšně neoperoval. Pro své zásluhy v oblasti kardiouchirurgie se stal v roce 1985 prvním přednostou nově zřízené Kardiouchirurgické kliniky v Hradci Králové a v této funkci setrval až do svého odchodu do důchodu v roce 1987.

V roce 1969 proběhlo u docenta Brzka úspěšné jmenovací profesorské řízení. Pro nepřízeň politických orgánů v době tzv. normalizace však profesorem jmenován nebyl. Jmenování univerzitním profesorem – 21 let po úspěšném profesorském řízení – bylo možné až po revoluci a uskutečnilo se 17. července 1990.

Profesor Brzek zůstává dále ve svazku královéhradecké lékařské fakulty jako její emeritní profesor. Je členem komise pro státní rigorózní zkoušky z chirurgie a členem oborové rady PGS Chirurgické obory. Byl jmenován čestným členem České chirurgické společnosti a je nositelem jejího nejvyššího vyznamenání – Maydlovy medaile. Je nositelem zlaté medaile Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové a zlaté medaile Univerzity Karlovy.

Profesor Brzek je vpravdě renezanční osobností, která se celým svým životním dílem neobyčejně zasloužila o rozvoj chirurgie, kardiouchirurgie, hrudní chirurgie a pankreatobiliární chirurgie a významně přispěla k rozvoji královéhradecké chirurgické školy i chirurgie v celém východočeském regionu. Profesor Brzek vychoval několik generací chirurgů. Byl neobyčejně odpovědný vůči svým nemocným, ke svým spolupracovníkům i zákům a především ke svému svědomí. Nikdy nepodleh poplatným dobovým a zevním vlivům. Byl excelentním chirurgem, vynikajícím vědcem a pedagogem, čestným a zásadovým občanem. Přestože je mimořádnou osobností, zůstal po celý život skromný.

Milému panu profesorovi za všechny jeho žáky a bývalé spolupracovníky k udělení vysokého vyznamenání srdečně blahopřejeme.

Zbyněk Vobořil

CYTOKINEMATICS 2006 – úspěšné pokračování tradic

V tradičním podzimním termínu (10.–12. září 2006) se v prostorách lékařské fakulty konalo mezinárodní sympozium Cytokinematics 2006 věnované otázkám dynamiky buněčných dějů v širším kontextu biomedicínských věd. Jde skutečně o tradiční akci, jejíž historie sahá až do roku 1969 a je pevně spojena s Ústavem lékařské biologie a genetiky v Hradci Králové. V roce 1969 proběhlo historicky první setkání českých a zahraničních odborníků zabývajících se mikrokinematografií jako výzkumnou metodou v oboru cytologie. Další setkání probíhala v Hradci Králové pravidelně ve tří až čtyřletých intervalech, celkem se jich uskutečnilo již deset. Celou 37 let trvající historii těchto vědeckých setkání shrnul ve své úvodní přednášce prof. Červinka při zahájení sympozia. V následné diskusi zazněl jednoznačný názor, že takto dlouhou, nepřerušovanou tradicí se může pochlubit jen několik světových sympozií.

Velikostí zůstalo sympozium věrno své tradici menších, ale o to intenzivnějších setkání (počet účastníků byl 55, z toho 8 ze zahraničí). Tento fakt byl oceněn zejména studenty a začínajícími vědeckými pracovníky, kteří měli daleko větší prostor a možnost diskutovat o vědeckých problémech a navazovat kontakty.

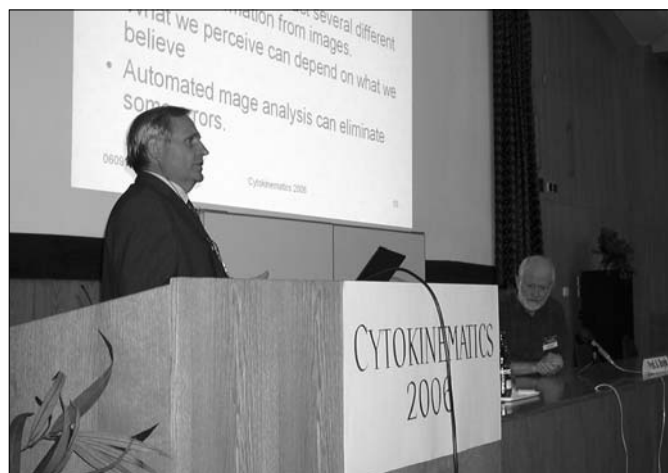
Vědecký program byl zahájen přednáškou, kterou zaštitila The Royal Microscopical Society. Sdělení přednesl prof. Juergen Bereiter-Hahn na téma *What relates mitochondrial dynamics to aging?* Byla to brilantní prezentace s vynikající dokumentací včetně unikátních video sekvencí. Prof. Bereiter-Hahn je v Německu velmi známá osobnost, dlouhou řadu let je viceprezidentem jedné z největších německých univerzit, Univerzity J. W. Goetha ve Frankfurtu nad Mohanem. První sekci moderoval druhý významný host konference prof. Alan Boyde z Londýna, který je představitelem The Royal Microscopical Society. Prof. Boyde je jedním z největších odborníků v oblasti světelné mikroskopie a je nositelem řady vědeckých ocenění. Mimo jiné v roce 1996 získal titul dr. h. c. Univerzity Karlovy, jako ocenění jeho mimořádných zásluh o rozvoj mikroskopie v České republice.

Následovala přednáška prof. Červinky, ve které upozornil na základní principy vnímání pohybu, demonstroval některé iluze pohybu a hovořil o metodických problémech dlouhodobého sledování buněk. Film je běžnou součástí našeho každodenního života, a přesto přesné vysvětlení toho, proč vnímáme sekvenci statických obrázků jako kontinuální pohyb stále chybí. Analýza dynamiky buněčných dějů na základě snímání časových sekvencí digitálních obrázků je dnes standardní metodický přístup v buněčné biologii. Metody umožňující zachycení dynamiky a prezentaci dynamiky by měly patřit do základního metodického vybavení doktorandů v oblasti buněčné biologie.

V dalších sekcích zazněly přednášky věnované dynamice buněk, dynamice jednotlivých organel a interakcím molekul v živých buňkách. Zaujala přednáška P. Tomančáka o hodnocení dynamiky genové exprese v reálném čase. Velmi zajímavá byla přednáška A. Boyde o stereoskopické 3D řádkovací elektronové mikroskopii.

Z technických novinek zaujala demonstrace speciálního holografického mikroskopu, který využívá zcela nový zobrazovací princip (A. Kolman se spolupracovníky z Vysokého učení technického v Brně). Velmi zajímavá byla i demonstrace laserové pinzety autorů z Ústavu přístrojové techniky v Brně. Toto kompaktní zařízení umožňuje cílenou manipulaci s jednotlivými buňkami i buněčnými organelami.

Zajímavým momentem sympozia byla i organizace plakáto-

Prof. Červinka při přednášce.

vé sekce, kdy předsedající sekce doc. Rudolf prováděl všechny účastníky mezi jednotlivými postery a jejich autoři poskytl všem krátký výklad týkající se prezentované problematiky a odpovídali na dotazy.

Kromě přednášek a posterů byla část jednacího času vyhrazena panelové diskusi, která se týkala manipulací s digitální obrazovou dokumentací, a to zejména technickými, vědeckými a etickými hranicemi těchto manipulací. V názorových výměnách se projevil rozdíl v přístupu k této problematice. Široká diskuse nakonec vyústila v konsensuální stanovisko, že digitální zpracování je ve vědecké fotografii přípustné (dokonce často vhodné), ale je třeba vždy prezentovat v práci originální nezpracovaný snímek. Zcela nepřipustné jsou manipulace týkající se jenom částí snímku (vnášení nebo vyjímání částí snímku, lokální ovlivňování kontrastu nebo intenzity). Některé vědecké časopisy (zejména Nature) již přijaly přísná pravidla pro digitální manipulace s obrazovou dokumentací článků.

Všichni účastníci sympozia obdrželi sborník příspěvků z konference. Program sympozia a abstrakta příspěvků prezentovaných na Cytokinematics 2006 jsou k dispozici také na <http://www.cytokinematics.eu>.

Jako každé setkání vědců mělo i letošní sympozium svoji neformální část. Tu představoval nejenom úvodní raut v prostorách budovy Lékařské fakulty v Hradci Králové, ale hlavně slavnostní večere, která proběhla v prostorách populární restaurace Inflagranti. Zde všichni v příjemném prostředí mohli pokračovat v diskusích. Právě při těchto příležitostech často zazněl názor účastníků, kteří považují Cytokinematics za úspěšné a svým způsobem i modelové, protože jednoznačně ukázalo, že i v případě nízkého rozpočtu (účastnický poplatek 50 EUR za osobu) a za minimálního přispění firem lze úspěšně zorganizovat takovou akci.

Náš dík za to, že rozpočet sympozia nebyl neúměrně napjatý, patří především Československé biologické společnosti, která toto setkání podpořila velmi významnou finanční částkou, a Lékařské fakultě v Hradci Králové za poskytnutí prostor pro konání sympozia. V neposlední řadě patří poděkování pracovníkům Ústavu lékařské biologie a genetiky, bez jejichž aktivního přístupu by realizace tohoto sympozia nebyla možná.

V závěru sympozia se účastníci dohodli, že další pokračování Cytokinematics bude v roce 2009, tedy v roce, kdy budeme slavit 40. výročí konání prvního setkání.

M. Červinka

Studentka 6. ročníku naší lékařské fakulty Adéla Kašátková-Matějková obdržela na návrh vedení fakulty Cenu Josefa Hlávky pro vynikající studenty za rok 2006. Blahopřejeme! V následujícím článku laureátka referuje o slavnostním udělování cen a medailí.

Udělování cen nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových za rok 2006

Dne 16. listopadu 2006 byly již tradičně předávány Medaile Josefa Hlávky pro významné osobnosti české vědy a umění a Ceny Josefa Hlávky pro vynikající studenty pražských vysokých škol a brněnské techniky a mladé pracovníky Akademie věd České republiky za rok 2006. Tato ocenění jsou udělována každoročně nadací Nadání,

Zámek Josefa Hlávky v Lužanech.

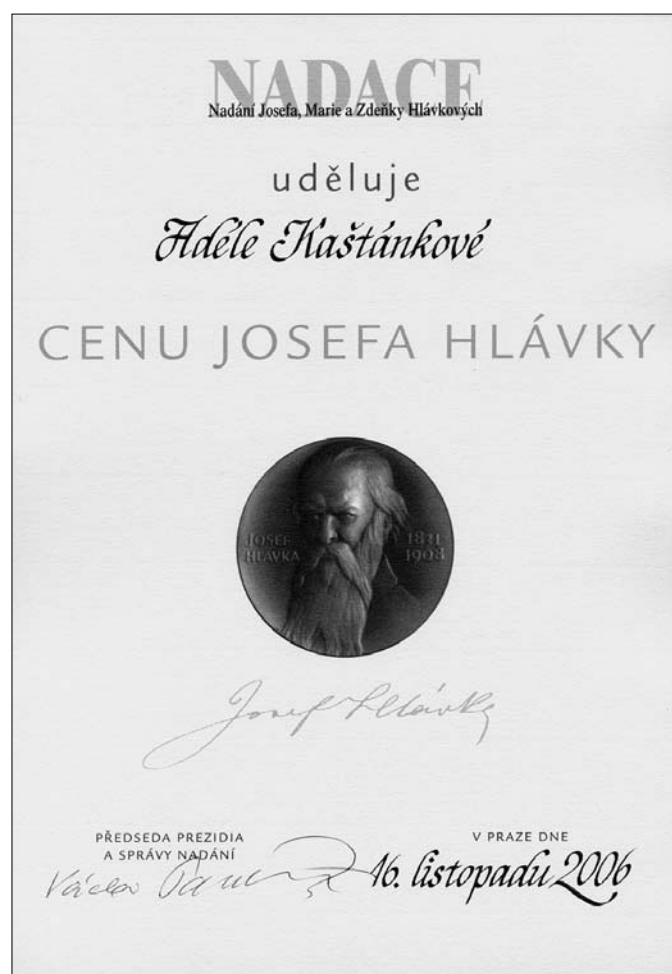
kteřou založil Josef Hlávka svou poslední vůlí dne 25. ledna 1904. Nadace se stala univerzálním dědicem veškerého jeho movitého i nemovitého majetku, jehož hodnota v přepočtu na dnešní měnu činila více než 2 miliardy Kč. Do tohoto Nadání Hlávka spojil veškeré své předchozí mecenášské a nadační aktivity. Posláním Nadání bylo finančně podporovat vědeckou, literární a uměleckou činnost českého národa. Dalším cílem bylo podporovat nadané studenty českých vysokých škol pražských, tak aby se mohli plně věnovat svému vzdělávání. Nadání představovalo a stále představuje naprosto unikátní precizně promyšlený a ekonomicky jištěný projekt podpory vědy, národní kultury, umění a vzdělanosti.

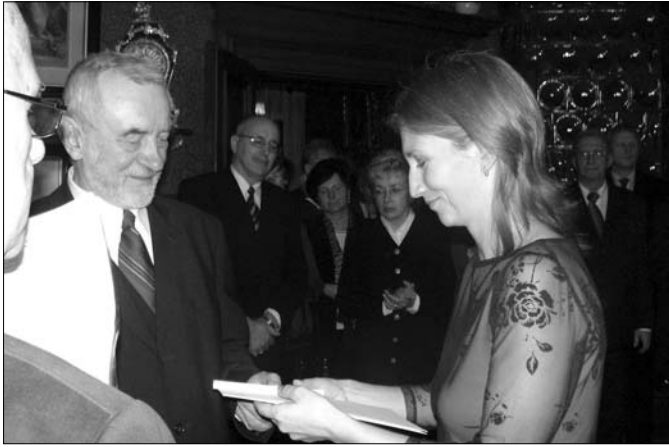
Josef Hlávka se narodil v západočeském městečku Přeštice v roce 1831. Vystudoval architekturu na vídeňské Akademii. Postupně se vypracoval na jednoho z nejžádanějších vídeňských stavitelů. Během pouhých 13 let postavil téměř 150 významných staveb, např. budovu Dvorní opery ve Vídni. Mezi jeho nejvýznamnější stavby patří novogotický areál řeckopravoslavné církve v Černovicích na Bukovině, kde dnes sídlí jedna z významných ukrajinských univerzit. Josef Hlávka je v novodobé historii českého národa bezesporu největším mecenášem. Stovky vědců, výtvarných

umělců, literátů, hudebníků a studentů vděčí Hlávkově za finanční podporu a stipendia, která jim zajistila potřebné sociální zázemí k práci, tvorbě i studiu, či možnost tvořit a studovat v zahraničí.

Až do roku 1952 bylo vedení Nadání personálně spojeno s vedením Akademie věd. Poté působilo Nadání v souladu s Hlávkovým odkazem nadále jako právnická osoba nezávisle. Během celé existence Nadání hrozil několikrát jeho zánik, ale vždy se podařilo nadaci zachránit, naposledy se tak stalo v roce 1987, kdy byla dokonce její činnost na čas ukončena.

Ceny Josefa Hlávky byly poprvé udělovány v roce 1993. Na toto prestižní ocenění spojené s finanční odměnou, navrhuje správní radě Nadání kandidáty rektori pražských vysokých škol, brněnské techniky a předseda Akademie věd České republiky. Cena je vybraným studentům předávána tradičně na zámku Josefa Hlávky v Lužanech v předvečer státního svátku 17. listopadu. Takto již bylo celkem oceněno kolem 600 studentů a mladých vědců.

Předávání Ceny Josefa Hlávky autorce článku.

Měla jsem velkou čest patřit mezi oceněné studenty a zúčastnit se tak předávání cen za rok 2006. Součástí slavnostního odpoledne bylo položení květin k rodinné hrobce Josefa Hlávky v Přešticích, kterou si sám navrhl. Měli jsme možnost prohlédnout si Hlávkův zámek, kde se ko-

nal slavnostní večer a předávání cen. Sešla se zde řada významných představitelů českých vysokých škol, mezi přítomnými byl i významný představitel Národní univerzity Jurie Fedkoviče z Černovic na Ukrajině.

Medaile Josefa Hlávky získalo pět významných osobností české vědy a umění: zakladatel české dětské onkologie prof. MUDr. Josef Koutecký, DrSc., historik, znalec středoevropského i českého středověku prof. PhDr. Ivan Hlaváček, CSc., dlouholetý uznávaný odborník v oblasti materiálového inženýrství prof. Ing. Ivan Nedbal, CSc., významný byzantolog a ředitel Slovanského ústavu Akademie věd PhDr. Vladimír Vavřínek, CSc., a přední představitelka českého loutkového divadla a spoluautorka nové podoby vysokoškolského studia loutkového divadla na Divadelní fakultě AMU doc. Markéta Kočvarová-Schartová. Velice si vážím ocenění, kterého se mi dostalo a věřím, že Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových bude stejně jako dosud úspěšně podporovat českou vědu, kulturu a vzdělanost.

Adéla Matějková

Celostátní kolo SVOČ v Plzni

Dne 16. 11. 2006 proběhlo na Lékařské fakultě UK v Plzni celostátní kolo soutěže prací studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ). Do soutěže se mohli přihlásit studenti, kteří se v rámci fakulturních konferencí umístili na prvním a druhém místě v každé kategorii.

Tak jako při fakulturních konferencích, byly i v Plzni práce rozděleny do kategorie teoretické a klinické. Vzhledem k značnému počtu přihlášených aktivních účastníků proběhly prezentace v rámci 2 sekcí teoretických oborů a 3 sekcí klinických oborů.

Je jistě potěšující, že ze 4 reprezentantů naší fakulty, kteří nás v Plzni zastupovali, se v sekci teoretických oborů I. umístila na 1. místě L. Klvačová ze 4. ročníku s prací: Mechanismy inhibičních účinků zinku na lidských buňkách kolorektálního karcinomu in vitro (školitel: PharmDr. Emil Rudolf, Ph.D., Ústav lékařské biologie a genetiky) a na 3. mís-

tě R. Holub, také ze 4. ročníku s prací: Zavedení modelu toxického poškození hepatocytů potkana v primární kultuře acetaminofenem (školitel: MUDr. Otto Kučera, Ph.D., Ústav fyziologie).

V sekci klinických oborů I. se na 1. místě umístil student 6. ročníku M. Jakl s prací: Vliv převodu štetu krvetvorných buněk kryokonzervovaného pomocí dimethylsulfoxidu na krevní tlak a tepovou frekvenci (školitel: MUDr. Jan Horáček, Ph.D., Katedra válečného vnitřního lékařství, FVZ UO a II. interní klinika – oddělení klinické hematologie).

Kromě reprezentantů naší fakulty byly úspěšně i další 2 studentky naší fakulty, které se soutěže zúčastnily jako reprezentantky Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Svůj výzkum prováděly pod vedením lékařů hradecké fakulturní nemocnice (a současně učitelů FVZ UO). V sekci klinických oborů I. se

na 3. místě umístila L. Chadimová (6. r.) s prací: Mikroalbuminurie a ateroskleróza (konzultant-školitel: doc. MUDr. Miroslav Brndiar, CSc., Katedra válečného vnitřního lékařství FVZ UO) a v sekci klinických oborů III. rovněž na 3. místě J. Pospíšilová (4. r.) s prací: Analýza hodnocení „Informovaného souhlasu s operací“ chirurgickým pacientem (konzultant: MUDr. Jiří Páral, Katedra válečné chirurgie FVZ UO).

Vedení fakulty gratuluje všem úspěšným reprezentantům a děkuje nejen všem studentům, kteří se již během svého pregraduálního studia zapojují nad rámec svých běžných studijních povinností do vědeckých aktivit v rámci výzkumných týmů působících na fakultě, ale také jejich školitelům, kteří si dokážou ve svém nabitém programu najít čas, který jsou ochotni věnovat péči o rozvoj našeho vědeckého dorostu.

A. Ryška

RISUS MEDICUS

PERLIČKY Z PÍSEMNÝCH PRACÍ ŽÁKYŇ ZDRAVOTNÍ ŠKOLY (Z 80. LET 20. STOLETÍ; DNES BY SE TO JIŽ JISTĚ NESTALO!?)

- *Nestrávené potraviny jdou ze žaludku do ledvin přívodnou cévou (krev znečištěná)*
- *Z pravé srdeční komory vytéká kmen plicní, z levé komory vytéká aorta*
- *Malý krevní oběh je mezi mozkiem a plícemi, velký mezi plícemi a celým tělem*
- *Ledvina se skládá z ledvinné pánvičky, ve které jsou nefrony*
- *Tenké střevo měří 5 m u živého a 10 m u mrtvého*
- *Atrofie z nečistoty (místo a. z nečinnosti)*
- *Tenké střevo je dlouhé 5 m, bez klků tak asi 1/2 m*

I. Š.

Celosvětový kongres - Retinopathy of Prematurity (ROP) Vilnius (Litva) 14.–16. 9. 2006

Díky iniciativě prof. Rozsívala jsem se společně s MUDr. Danou Lilákovou zúčastnila ve dnech 14.–16. 9. 2006 Celosvětového kongresu ve městě Vilnius v Litvě. Vilnius je historické, krásné město, s nejstarší univerzitou východní Evropy. Toto setkání bylo organizováno Vilnius University Center of Neonatology a bylo věnováno 225. výročí založení místní lékařské fakulty. Nad sjezdem převzal patronaci prezident Valdas Adamkus, který zahajoval celý kongres. Pro účastníky setkání, kde vládla krásná atmosféra, byl připraven i bohatý společenský program.

Sjezd byl zaměřen monotematicky na problematiku retinopatie nedonošených – Retinopathy of Prematurity (ROP), pod heslem „Východ se setkává se Západem“. Cílem bylo ukázat potřebu rozvinutého dialogu, předat si znalosti o této velice závažné problematice, neboť zatímco specialisté ze západních zemí se s tímto problémem zabývají po desítky let, pro většinu oftalmologů a neonatologů z východních zemí jsou tyto poznatky zcela nové.

Byla to ohromná příležitost vyslechnout přednášky a účastnit se diskusí špičkových odborníků z celého světa, týkající se patogeneze, etiologie, epidemiologie, skríningu, klasifikace, léčby a zrakové rehabilitace pacientů s ROP. Cílem kongresu bylo zaujmout správnou strategii k diagnostice a léčbě různých stadií ROP a prevenci slepoty v jejím důsledku.

ROP je nejčastější příčinou slepoty dětského věku v civilizovaném světě, ale především v rozvojových zemích. Jedná se o onemocnění, které se vyskytuje výhradně u nedonošených, nezralých dětí s nízkou porodní hmotností, v gestačním věku pod 32 týdnů. Díky rozvoji v neonatologii se výrazně zvyšují počty zachráněných nedonošených, extrémně nezralých dětí, které jsou zatíženy vysokou morbiditou. Velkým problémem jsou poruchy CNS, chronická plicní onemocnění, poruchy jater, srdce a další. I přes velké pokroky v současné neonatologii nezůstávají zachráněné nezralé děti ušetřeny řady zdravotních potíží v dalším životě, které zahrnují i poruchy zraku. Z očního hlediska se jedná o zvýšené riziko refrakčních vad, strabismu, amblyopie, nystag-

mu, glaukomu, katarakty, atrofie optiku, mnohdy i o kosmetický problém.

Z oficiální statistiky sjezdu vyplývá, že se tohoto setkání účastnilo 256 delegátů z 50 zemí světa. Na sjezdu bylo publikováno 130 abstrakt v Abstract book of the World ROP Meeting, 68 prací bylo předneseno, 62 prezentováno v Poster sekci. Sedmáct expertů seznámilo přítomné v úvodních referátech s danou problematikou a vedlo diskusi na dané téma. Sedmáct původních prací a tři kazuistická sdělení byla publikována ve speciálním čísle Acta medica Lituanica. Jednou z prací, která byla přijata do tohoto časopisu, byla i naše společná práce Liláková, D., Hejmanová, D., Marešová, J.: Visual impairment in premature children in school age. Acta medica Lituanica 2006, Vol. 13, No 3, p. 197–201.

Jsem ráda, že se doktorka Liláková mohla tohoto kongresu zúčastnit, neboť tématem jejího doktorského studia je „Kvalita vidění u nedonošených dětí“. Výsledky sjezdu budou jistě inspirovat nejen pro dokončení doktorské práce, ale i pro její další profesní dráhu.

Doc. D. Hejmanová, Oční klinika

Vilnius – kostel sv. Anny.

Imunologický kongres v Hradci Králové

Ve dnech 25.–28. října 2006 se v Hradci Králové v Kongresovém centru Aldis uskutečnil XXIII. sjezd českých a slovenských alergologů a klinických imunologů a XI. kongres českých a slovenských imunologů. Tohoto mimořádného setkání alergologů, klinických imunologů a pracovníků základního výzkumu z ústavů akademie i různých fakult z ČR a SR se zúčastnilo více než 1300 lidí. Kongres byl mimořádnou příležitostí pro vzájemné obohacující setkávání pracovníků z klinických oborů i oblastí základního výzkumu. Ve čtyřech paralelních sekcích bylo uskutečněno 27 symposií, ve kterých zaznělo na 90 přednášek. Bohatá byla posterová sekce, ve které bylo vystaveno 142 sdělení.

Nosným tématem sjezdu byl vztah mezi člověkem a infekčními agens. V tomto ohledu byla přínosná jedna z hlavních přednášek, kterou přednesla profesorka Erika von Mutius z Univerzity v Mnichově. Prof. von Mutius se dlouhodobě zaměřuje na vztah mezi mikroorganismy a rozvojem imunopatologické reakce zprostředkované IgE protilátkami, tzv. hygienické hypotézy vzniku alergického zánětu. Mimořádnou událostí byla účast prof. Kaufmanna z Max Planckova institutu v Berlíně, který se ve své přednášce zaměřil na imunopatogenetické aspekty mykobakteriálních infekcí ve vztahu k vývoji nových typů vakcín. Skutečnost, že prof. Kaufmann přijal naše pozvání, je zcela mimořádná, protože tato osobnost je zároveň předsedou Evropské

asociace imunologických společností. Měl možnost vidět, jaká je úroveň základní a klinické imunologie a alergologie v ČR a SR a její kvality opakovaně vysoce ocenil. Pozvání na hradecký kongres přijali představitelé světové imunologie, prof. Skamene z McGillovy univerzity v Montrealu, prof. Mestecký z Univerzity v Birminghamu v Alabamě, prof. Lefkovits z Univerzity v Curychu a prof. Ivanyi z Velké Británie. V rámci kongresu jim bylo předáno, a také prof. Haškové, nejvýznamnější ocenění České imunologické společnosti za celoživotní zásluhy o rozvoj imunologie, tzv. Granátový imunoglobulin. Všichni tito odborníci přednesli zásadní sdělení v rámci jednotlivých sekcí. Mohli jsme poděkovat i prof. B. Fixovi, prof. Zb. Hrnčířovi, doc. E. Pařízkové a doc. J. Procházkové, kteří položili základy klinické imunologie a alergologie na Lékařské fakultě a Fakultní nemocnici v Hradci Králové. Sjezd byl ukončen postgraduálním kurzem, kterého se zúčastnilo na 300 odborníků.

Účastníci oceňovali nejenom kvalitu a pestrost odborného programu, ale pozitivně hodnotili i doprovodné společenské akce. Zcela výjimečně krásné počasí umožnilo také vychutnat krásy Hradce Králové. Celkově lze uzavřít, že hradecký kongres se vydařil.

*Prof. RNDr. Jan Krejsek, CSc.
předseda organizačního výboru*

SUBKATEDRA HEMATOLOGIE

Prof. MUDr. Jaroslav Malý, CSc.

Vznik Subkatedry hematologie je úzce spjat s historií hematologických pracovišť na I. a na II. interní klinice. O vývoji pracoviště na I. interně je pojednáno na jiném místě tohoto čísla časopisu.

Nové oddělení klinické hematologie II. interní kliniky FN a LF v Hradci Králové vzniklo v roce 1997 v novém onkologickém pavilonu s moderními lůžkovými kapacitami, laboratorní částí a výukovými prostora-

mi. Nezbytnost zajistit hematologickým i onkologickým nemocným ze spádové oblasti, ve které žije asi 2 miliony obyvatel (bývalý Východočeský kraj, část Severočeského a Středočeského kraje) komplexní diagnostickou a léčebnou péči, vedla ke spojení stávajícího oddělení klinické hematologie a výukových, léčebně preventivních a výzkumných aktivit z I. interní kliniky, Katedry válečného vnitřního lékařství Vojenské lékařské akademie JEP v Hradci Králové a hematologických oddělení, jednotek a onkologických aktivit II. interní kliniky. Oprávněnost sjednocení diagnostiky a léčby hematologických a onkologických nemocných na jednom pracovišti potvrdily dosažené léčebné výsledky i výsledky dosažené v pregraduální i postgraduální výuce a ve výzkumu.

V průběhu roku 2004 došlo k historickým změnám v rozložení interních pracovišť ve fakultní nemocnici. Pracoviště II. interní kliniky se významně změnila a zapojila se do procesu integrace interních oborů. II. interní klinika po více než 50 letech své existence opustila budovu na Pospíšilově třídě a zároveň gastroenterologické a hepatologické oddělení opustilo prostory v budově č. 22 v areálu fakultní nemocnice a obě pracoviště se přestěhovala do nové budovy interních oborů; do ní se přestěhovalo i revmatologické a gastroenterologické oddělení. Současně se stěhováním lůžek a poraden se dokončila integrace interních oborů a od poloviny roku 2004 odešli z II. interní kliniky na I. interní kliniku kardiologové. Jednotka gastroenterologické intenzivní péče byla postoupena Klinice gerontologické a metabolické a jednotka intenzivní péče z pracoviště na Pospíšilově třídě byla přemístěna na Plicní kliniku. II. interní klinika zůstala klinikou se třemi primariáty:

- a) Gastroenterologické a hepatologické oddělení
- b) Revmatologické oddělení (spolu s Oddělením klinické farmakologie a všeobecnými interními lůžky)
- c) Hematologické oddělení (spolu s Endokrinnologickým oddělením a Oddělením klinické onkologie).

Integrovala se i hematologická laboratoř z Pospíšilovy třídy do centrálních hematologických laboratoří v budově č. 22 a činnost revmatologické laboratoře se koncentrovala na Ústav klinické imunologie.

Obecná charakteristika pracoviště:

II. interní klinika, Oddělení hematologie a endokrinologie se nalézá v Bašteckého pavilonu, v budově č. 23, spolu s Oddělením nukleární medicíny a Klinikou radioterapie a onkologie

a v budově č. 10, v hlavním areálu Fakultní nemocnice. Poskytuje ambulantní a ústavní léčebně preventivní péči obecně interního charakteru s preferencí hematologie, klinické onkologie a endokrinologie. Tuto péči poskytuje pro určenou spádovou oblast města a okresu Hradec Králové, pro Královéhradecký kraj a pro některé aktivity má nadregionální působnost.

Je klinickou základnou pro přípravu lékařů, slouží pregraduální výuce na Katedře interních oborů lékařské fakulty a také pro postgraduální studium. Nedílnou organizační složkou pracoviště je Katedra válečného zdravotnictví Fakulty vojenského zdravotnictví a Centrum pro léčbu radiačních havárií.

Vojenská složka pracoviště se podílí na službách pro AČR jako:

- a) středisko hematologické péče a výzkumu
- b) jediné specializované středisko výuky vnitřního lékařství v armádě v pregraduální i postgraduální části.

Struktura oddělení:

Ambulantní část je umístěna v prvním podlaží budovy č. 23. Součástí ambulantního traktu jsou: všeobecná hematologická ambulance, centrum pro krvácivé a trombofilní stavy, specializované poradny pro nemocné po transplantaci, nemocné s lymfomy a s chronickými myeloproliferativními stavy. Součástí ambulantního provozu je stacionář pro chemoterapii a léčbu krevními deriváty, který má nyní stabilně 8 polohovatelných lehátek ve dvou boxech. Naše ambulance zajišťovala i UZ vyšetření pro nemocné na onkologickém pavilonu.

Lůžková část má 16 lůžek intenzivní péče, kde platí diferencovaná intenzivní péče a lůžka slouží pro celý pavilon

- péče o nemocné v programu autologní i alogenní transplantace kostní dřeně u hematologických i nehematologických malignit a některých jiných onemocnění
- péče o akutní hematologické stavy vyžadující léčbu v nízkomikrobním prostředí (akutní leukémie, stavy po iradiaci, vysokodávkované chemoterapii, dřevňové útlumy)
- akutní stavy nevyžadující péči v nízkomikrobním prostředí (akutní oběhové poruchy, sepse, komplikace léčby) pro celý nový pavilon.

Dále má lůžková část 2 standardní oddělení. Standardní oddělení s 29 lůžky (6 jednolůžkových pokojů, 4 dvoulůžkové

a 5 třílůžkových pokojů) a integrované oddělení onkologické péče s 19 standardními lůžky na dvou a třílůžkových pokojích a šesti jednolůžkovými boxy se speciálním radiohygienickým režimem (na tomto oddělení je integrována péče o nemocné s aplikacemi radioizotopů, ve spolupráci s nukleární medicínou a o onkologické nemocné v chemoterapii).

Na oddělení pracuje **hemaferetické oddělení**, které slouží nadregionálně pro terapeutické aferézy u těžkých metabolických stavů a hematologických malignit.

Laboratorní oddělení pracuje v budově č. 22 a zajišťuje standardní laboratorní hematologické vyšetřování pro celou FN. Jeho speciální část se výzkumně zabývá diagnostikou poruch krevních destiček a biomarkery aktivit hematologických onemocnění. Laboratoř je moderně vybavena automatickými analyzátoři, koagulometry, speciálními testovacími zařízeními k diagnostice destičkových poruch a technikou pro PCR vyšetření.

Pracovníci:

Na pracovišti je v současné době 22 lékařů a 4 vysokoškoláci nelékaři, z toho čtyři profesori vnitřního lékařství a dva docenti.

Vedoucím pracoviště je prof. MUDr. Jaroslav Malý, CSc., přednosta Katedry interních oborů a vedoucí Subkatedry hematologie. Je členem výboru České hematologické společnosti ČLS JEP, vedoucím Sekce hemostázy a trombózy a čestným členem České hematologické a Slovenské hematologické společnosti, členem Rakouské hematologické společnosti, Dunajské ligy proti trombóze a ISHT (International Society on Thrombosis and Haemostasis). Je předsedou státní zkušební komise pro státní zkoušky z vnitřního lékařství a členem oborové rady pro vnitřní nemoci. Publikoval více než 800 odborných článků. Prof. Malý je proděkanem LF UK v Hradci Králové a členem její vědecké rady.

Prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc., bývalý vedoucí OKH FN v Hradci Králové, je čestným členem České hematologické společnosti, čestným členem ČLS JEP, čestným členem několika národních hematologických společností (slovenská, polská, maďarská). Hemaferetické oddělení vede prof. MUDr. Milan Bláha, CSc., který je čestným členem České hematologické společnosti a držitelem více patentů, především autorem patentu prvního sterilního boxu s reverzní izolací v ČR (Life island). Je jedním z nejčastěji publikujících autorů ve FN v Hradci Králové, publi-

koval více než 500 prací. Je členem ESH, EBMT, MASCC, předním pracovníkem v transplantologii a uznávaným evropským odborníkem v problematice hemaferéz. Transplantační skupinu vede prof. MUDr. Ladislav Jebavý, CSc., vedoucí Katedry válečného vnitřního lékařství FVZ JEP v Hradci Králové. Je i členem transplantační komise Hematologické společnosti ČLS JEP. Transplantační a intenzivní jednotky jsou vybaveny tak, že splňují národní i mezinárodní kritéria pro autologní i alogenní transplantace kostní dřeně. Oddělení provedlo více než 500 transplantací a je akreditováno EBMT. Prof. Jebavý je členem MASCC a EBMT a je hlavním odborníkem Armády ČR pro hematologii.

Hematologickou laboratoř vede doc. RNDr. Miroslav Pecka, CSc., který je vedoucím laboratorní sekce České hematologické společnosti. Je významným představitelem komory laboratorních pracovníků a členem zkušební komise pro atestace z laboratorní hematologie. Laboratoř má jako jediná z hematologických laboratoř v České republice označení GLP (Good laboratory practice) a úspěšně prošla mezinárodním auditem OECD. Laboratoř je školícím pracovištěm v rámci Institutu pro doškolení středních zdravotních pracovníků.

Doc. MUDr. Petr Dulíček, Ph.D., je členem revizní komise České hematologické společnosti, vedoucím Centra pro trombózu a hemostázu, členem řady zahraničních společností a autorem či spoluautorem řady doporučených postupů pro léčbu a profylaxi trombofilních a krvácivých stavů.

Vedoucím lékařem ambulance je MUDr. Oldřich Široký, který spolu s MUDr. Martinem Blažkem, Ph.D., je členem centra pro trombózu a hemostázu. Diagnostikou a léčbou mnohočetného myelomu se zabývá MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MUDr. Pavel Žák, Ph.D., organizuje péči o akutní leukémie a má na starosti transplantační program, včetně alogenních transplantací od nepřítubuzenských dárců. MUDr. Jaroslava Voglová pečuje o myeloproliferativní a myelodysplastické stavy, spolu s MUDr. Petrou Bělohlávkovou. O vysokou úroveň diagnostiky a léčby maligních lymfoproliferativních stavů pečují MUDr. David Belada, MUDr. Lukáš Smolej a MUDr. Pavla Štěpánková. Akutní leukémie a transplantované nemocné sleduje MUDr. Melanie Cermanová, Ph.D., a o intenzivní péči se stará MUDr. Jaroslav Cerman, Ph.D.

Celkem 8 lékařů oddělení má vědeckou hodnost Ph.D. U jednoho pracovníka již úspěšně proběhlo habilitační řízení.

Foto I. Šulcová

Osm dalších lékařů je v postgraduálním doktorandském studiu na LF UK v Hradci Králové. Devět lékařů oddělení má specializační atestaci z hematologie, pět lékařů atestaci II. stupně z vnitřního lékařství. Lékaři se podílejí nejen na výuce hematologie na lékařské fakultě, ale zabezpečují výuku i vnitřního lékařství v pregraduální i postgraduální části na Katedře interních oborů a to i ve výuce v anglickém jazyce a v bakalářském směru.

Pracoviště vždy vytvářelo programy, které určovaly moderní koncepci intenzivní léčby chorob krvetvorby v České republice a Slovenské republice. Podle nich vznikla intenzivní hematologická péče v hematologických centrech a hematologických a onkologických klinikách v Praze (ÚHKKT), v Brně (II. hematologická a onkologická vnitřní klinika Brno Bohunice), v Olomouci (hemato-onkologická klinika LF UP), v Plzni (hemato-onkologické oddělení), v Banské Bystrici (klinika hematologie), Bratislavě (klinika hematologie a transfuzologie) a v Martině (klinika hematologie a transfuzologie). Pracovníci těchto specializovaných klinik byli vyškoleni na hematologickém pracovišti v Hradci Králové.

Pracoviště pokrývá všechny podstatné složky moderní diagnostiky a komplexní terapie péče o hematologické a onkologické nemocné a má tyto organizační složky:

- Oddělení hematologické intenzivní péče, na kterém byla provedena jedna z prvních alogenních transplantací kostní dřevě v Československu. Pracoviště od roku 1992 provádí autologní transplantace u nemocných hematologickými malignitami, ve spolupráci s Klinikou radioterapie i u nemocných s nádory prsu a od roku 1997 pravidelně alogenní transplantace. Je koordinován celofakultní indikační transplantací seminář, kterého se účastní pracovníci II. interní kliniky, Katedry válečného vnitřního lékařství, tkáňové ústředny, radiologie, ústavu imunologie, Chirurgické a Ortopedické kliniky.

- Hemaferetické oddělení, které slouží nadregionálně pro terapeutické aferézy u těžkých metabolických stavů a hematologických malignit. Hemaferetické oddělení je vedoucím a školícím pracovištěm pro přípravu autologních periferních kmenových buněk v rámci celé ČR.

- Centrum pro diagnostiku a léčbu vrozených krvácivých a trombofilních stavů, které je Hematologickou společností ČLS JEP pověřeno řízením programu diagnostiky a léčby trombóz a ve spolupráci s kardiologickou společností se podílelo na vytvoření guidelines pro diagnostiku a léčbu těchto nemocných. Je obecně uznávaným vůdčím pracovištěm v celé ČR v této oblasti.

- Integrované oddělení klinické onkologie, které léčí nemocné s metastazujícími i nemetastazujícími nádory v rámci programu péče onkologického centra.

Z oblasti podpůrné léčby hematologických malignit, diagnostiky a léčby poruch hemostázy, imunoterapie nádorů, chemoterapie nádorových onemocnění a léčebných plazmaferéz pocházejí práce, které jsou publikovány v renomovaných časopisech. V současné době je pracoviště koordinátorem jednoho z výzkumných záměrů LF UK a dále se řeší na pracovišti 5 úkolů Grantové agentury IGA a 2 granty Ministerstva obrany ČR. Bohatá je i přednášková činnost na mezinárodních i domácích konferencích, kde pracovníci vystupují jako zvaní řečníci zásadních sdělení, state of art i jako členové pracovních předsednictev

odborných sekcí. Pracovníci oddělení mají bohatou přednáškovou i publikační činnost jak doma, tak i v zahraničí a jsou nositeli cen České hematologické společnosti a cen mladých autorů na domácích sjezdech. Získali 4x cenu České hematologické společnosti, 1x cenu České angiologické společnosti a 1x prestižní Högmanovu cenu.

Pracoviště je pravidelným pořadatelem vícedenní konference o trombóze a hemostáze s mezinárodní účastí, která je oficiální akcí Hematologické společnosti ČLS JEP a Slovenské hematologické společnosti a v roce 2006 se konal již 13. ročník. Dále organizuje Laboratorní hematologickou konferenci v Hradci Králové, která je rovněž pravidelnou akcí Hematologické společnosti ČLS JEP.

Pracoviště je zapojeno do postgraduální výuky vnitřního lékařství před atestací a je školícím pracovištěm pro diagnostiku a léčbu arteriální a žilní trombózy a patologie krevní destičky pro Institut pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků v Brně. Na týdenních kurzech se zde za poslední 4 roky vystřídalo 35 lékařů a laboratorních pracovníků z celé ČR. Pracoviště se podílí i na pregraduální výuce zahraničních studentů lékařské fakulty. Pracoviště spolupracuje a spolukoordinuje Českou leukemickou a transplantací skupinu a je zapojeno do programu EORTC (European Organisation for Research and Treatment of Cancer), EBMT (European Bone Marrow Transplantation), MASCC a ESH (European Society on Hemapheresis).

Ustanovení nového lůžkového fondu (29 lůžek standardní péče a 16 lůžek intenzivní péče, 6 lůžek péče o nemocné s ionizujícím zářením a 19 lůžek pro nemocné s onkologickými chorobami), nové výukové a výzkumné báze a vysoká odborná úroveň pokrývající interní problematiku a zkušenosti s pre i postgraduální výchovou umožnily, aby pracoviště získalo akreditaci pro intenzivní péči v hematologii a transplantací péči. Pracoviště má akreditaci pro provádění autologních a alogenních transplantací krvetvorných buněk.

Jaroslav Malý

Základní charakteristiky hematologického oddělení

Intenzivní péče	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Transplantační oddělení Počet nemocných hospital.	70	73	80	78	76	75	76	74
Oddělení intenzivní hematologické péče Počet nemocných	81	102	87	98	106	97	91	95
Jednotka intenzivní péče Počet nemocných	od 1. 6. 1999	83	145	80	119	117	105	99
Počet transplantací celkem	49	56	59	73	52	46	53	61
Autologní	37	45	49	62	34	39	36	45
Alogenní příbuzenská	12	11	10	10	11	7	7	7
Alogenní nepřibuzenská				1	7	0	10	10

Hemaferetické oddělení	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aferézy a plasmaferézy + trombocyty	862	930	984	998	1 030	1 025	1260	1090

Hematologická laboratoř – počty vyšetření

LABORATOŘ OKH	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celkem	433 555	456 617	458 499	511 272	518 237	495 022	491 768
Krevní obrazy	144 333	153 531	152 919	163 099	163 856	166 676	166 181
Diferenciální rozpočet	34 787	34 694	43 217	53 202	47 283	45 312	42 741
Retikulyocyty	4 092	4 203	4 356	5 087	4 058	2 932	2 642
Punkce	1 565	1 433	1 399	1 397	1 418	1 156	1 156
Koagulace	92 403	93 277	88 429	104 595	104 524	101 002	103 425

3. Královéhradecké lékařské postgraduální dny

Již potřetí byla na přelomu listopadu a prosince (30. 11.–1. 12. 2006) pořádána na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové soutěž nejlepších vědeckých prací doktorského studia pod názvem „New Frontiers in the Research of PhD Students“.

Poprvé v historii těchto konferencí se účastnili soutěže nejen odborníci ze zahraničí jako členové hodnotících porot, ale také aktivně zahraniční studenti doktorských programů. Z České a Slovenské republiky se zúčastnili studenti doktorského studia z 11 lékařských fakult a ze zahraničí se přihlásili studenti doktorských programů z Holandska, Německa, Velké Británie a Chorvatska.

Soutěž byla rozdělena do dvou kategorií – práce z oblasti základního výzkumu a práce klinického charakteru.

Z význačných odborníků se účastnil jako člen poroty prof. David Gordon, děkan Lékařské fakulty z Manchesteru, a prezident Asociace evropských lékařských škol, který při zahajovacím ceremoniálu zhodnotil význam projektu konference vědeckých prací doktorského studia a zvláště zdůraznil cenu mezinárodních soutěží, které porovnávají kvalitu doktorského studia a prohlubují vědeckou kooperaci. Dále se zúčastnili jako členové poroty a pozorovatelé prof. Peter Soeters z Maastrichtu, prof. Zdravko Lacković ze Záhřebu, dr. Thorsten Liebers z Drážďan a prof. Tadeusz Cichocki z Krakova.

Konference byla významně finančně podpořena firmou Johnson&Johnson a dále Nadací pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie. Tato podpora umožnila též mimořádné finanční ocenění prvních tří vítězů obou sekcí. Organizačně zajišťoval konferenci ředitel zmíněné Nadace Ing. Jiří Tilšar.

Jako nejlepší práce byla vyhodnocena následující sdělení:

Basic Research Section:

1. místo:

Mgr. Eva Klimčáková – 3. LF UK Praha („Profiling of cytokine expression in human subcutaneous adipose tissue: effect of PPAR agonists“)

2. místo:

MUDr. Irena Hainerová – 3. LF UK Praha („The first identified

variants in the neuromedin U gene (NMU) associate with overweight and obesity in humans: studies of 6,224 caucasians“)

3. místo:

MUDr. Tomáš Soukup – LF UK Hradec Králové („Spontaneous transformation of stromal cells from cancer patients“)

Clinical Research Section:

1. místo:

MUDr. Miloš Bohoněk – FVZ UO Hradec Králové („Blood freezing program in the Czech Republic“)

2. místo:

Sabina Patel, BSc. – Royal Liverpool University Hospital, United Kingdom („Pancreatic cancer cells overexpress the actin capping protein gelsolin, which contributes to their motility“)

3. místo (dělené):

MUDr. Mgr. Jiří Pařenica – LF MU Brno („Genotyp of matrix metalloproteinase-2 relates to value of aortic pulse pressure“)

MUDr. Radka Pourová – 2. LF UK Praha („Analysis of the SLC26A4 gene in Czech patients with early non-syndromic hearing loss“)

Prezentované práce byly publikovány ve sborníku v anglickém jazyce ve formě krátkých sdělení doplněných grafickou a tabulkovou dokumentací.

Organizační výbor děkuje všem, kteří se technicky i organizačně podíleli na zdárném průběhu konference, zejména vedení Lékařské fakulty UK, vedení Fakultní nemocnice, sekretariátu Centra pro výzkum a vývoj LF UK a FN, ředitelovi Nadace pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie a v neposlední řadě si zaslouží dík prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., a jeho spolupracovníci za vzornou přípravu sborníku konference, který je daleko více než soubor abstraktů, ale obsahuje cenné metodické postupy i výsledky výzkumu a může být vhodnou pomůckou i inspirací pro další rozvíjení doktorského studia nejen u nás, ale i u našich zahraničních sousedů.

Prof. MUDr. Zdeněk Zadák, CSc.

Předávání cen.

Foto I. Šulcová

Fenomén jménem Šifra z pohledu duchovního

Světový tisk v rámci kampaně kolem Šifry mistra Leonarda přinášel v průběhu roku šokující čísla o poklesu důvěryhodnosti církve. Údajně 60 procent Britů po přečtení knihy Dana Browna věří, že Ježíš byl otcem dětí Maří Magdaleny, naproti tomu Francouzi se zdají být poněkud střízlivější. Pouze třetina Francouzů – čtenářů knihy, se domnívá, že příběh má alespoň do jisté míry reálný základ. Kardinál Vlk ovšem v rozhovoru pro MF Dnes zkonstatoval, že církev ve své historii přežila nejrůznější ataky, včetně agresivní totalitní mašinerie v minulém století, proto není důvod, proč by nepřežila Šifru. Podobným konstatováním ostatně zahájil svoji přednášku také sídelní biskup královéhradecké diecéze Mons. Dominik Duka, který dne 31. října 2006 v rámci cyklu přednášek Nadace mezilidské tolerance Thomase Grala vystoupil ve velké posluchárně Lékařské fakulty v Hradci Králové. Název přednášky zněl Šifra mistra Leonarda. Pan biskup sice v úvodu skromně podotkl, že se necítí být tím nejpovolanějším, aby hovořil na toto téma, protože oborem jeho zájmu není přímo Nový zákon a kniha samotná také není prací odbornou, nicméně pozornost posluchačů upoutal téměř hodinovým, velmi osobitým, odborně fundovaným a zároveň zajímavým výkladem.

Dan Brown napsal Šifru mistra Leonarda podle osvědčeného schématu, který použil i v dalších svých knihách. Vyprávění začíná násilným činem, naznačí, že oběť byla spojena s určitým tajemstvím, a potom z různých úhlů popisuje vyšetřování vraždy, které obvykle přes další násilné činy vede k odhalení onoho tajemství. Jistě nemůžeme autorovi upřít určitý vypravěčský talent a schopnost kombinovat a splétat historické i současné události a fakta. Stačí tohle všechno na světový bestseller? Také biskup Duka položil v rámci své přednášky otázku, proč vlastně kniha vyvolala tak velký zájem? V odpovědi uvedl hned dva důvody. Jednak zájem přitáhlo samotné téma, kterým je v podstatě Ježíš Kristus. Je to postava, která uvedla do pohybu milióny lidí a každá doba, každý ideologický proud se vždycky snažil a snaží s touto postavou vyrovnat, ať už ji uchopit a přivlastnit si ji nebo ji odmítnout a popřít. Dále Mons. Duka upozornil, že kniha vstoupila na trh v okamžiku, kdy ve světových kinech běžel film Umučení Krista (režie Mel Gibson), byl to tedy prostor určitého zjištěného zájmu a diskuse.

Základní tajemství této knihy, které hrdinové v průběhu děje hledají, je tajemství sv. Grálu a otázka, co vlastně sv. Grálem je? Hledání sv. Grálu ale nepatří do problematiky antického křesťanství. Určité

kořeny je nutné hledat v keltské mytologii; pověst je poprvé zachycena ve 12. století a jedná se především o záležitost středověkého rytířstva a jeho fantazie. Autor knihy Šifra mistra Leonarda se snaží čtenáře přesvědčit, že Grálem není kalich, ve kterém je uchována krev Ježíše Krista, ale lůno Maří Magdaleny, která se stane matkou, a tak přes francouzské krále údajně žijí Kristovi potomci až do našich dnů. Oporu pro toto tvrzení hledá Dan Brown i na obraze Poslední večeře Páně Leonarda da Vinci. Základní důkaz podle knihy spočívá v tom, že na obraze chybí kalich a chléb. Potom hledá ženské rysy ve tváři Jana Evangelisty a snaží se dokázat, že na obraze není Jan, ale Maří Magdalena, která je ve skutečnosti manželkou Ježíše Krista. Pohrává si i s výkladem některých gest na obraze, která mají signalizovat nenávisť či určitou žárlivost ze strany ostatních apoštolů vůči ženě, která je Kristovi nejbližší. V této souvislosti Mons. Duka upozornil, že obraz neznázorňuje Poslední večeři tak, jak jsme zvyklí. Nejedná se o scénu, kdy Kristus bere kalich a chléb, a říká: „Toto je mé tělo a toto je moje krev.“ Na základě objednávky milánského kláštera Leonardo zachytil okamžik, kdy Kristus všem oznamuje: „Jeden z vás mě zradí.“ Pan biskup se dále snažil vysvětlit, že je nutné uvážít, jaká v tu chvíli musela panovat atmosféra u stolu. Všichni jsou rozrušení, snad i zděšení, určitě překvapení, ve výrazu musí být i nedůvěra, zrádce je sice jeden, ale kdo? „Ten, kdo si namočí chléb do mísy,“ odpovídá Ježíš Kristus. Proto chybí kalich, proto je na obraze vzrušení a nevráždění.

K samotné osobě Maří Magdalény Mons. Duka s pobaveným úsměvem doplnil, že pokud by autor Šifry znal tzv. Zlatou legendu, měl by velmi zajímavý prostor pro rozvinutí příběhu z poněkud jiného úhlu. Ve Zlaté legendě je totiž mimo jiné popsán milostný příběh Jana a Maří Magdaleny. Ona byla dcerou z bohaté rodiny a dědičkou vesnic u Galilejského jezera. Jana tedy čekal výhodný sňatek, ale po setkání s Kristem z této svatby sešlo.

Největší prostor ovšem ve své přednášce pan biskup věnoval jednak tzv. Kumránským svitkům, které byly objeveny v jeskyních v Kumránu u Mrtvého

moře po druhé světové válce, a dále tzv. gnostickým spisům z Nag Hammádí, které archeologové našli na pohřebišti egyptských mnichů. Dan Brown totiž ve své knize na základě informací z těchto spisů slibuje jiný obraz Krista než ten, který prezentuje křesťanství a evangelia. V případě Kumránských svitků se ale jednalo o objev textů Starého zákona, které se netýkají Ježíše Krista. Hlavním překvapením tohoto nálezu v podstatě bylo to, že v době Ježíšova života musela být běžně užívaným jazykem hebrejščina a nikoliv aramejščina, jak se odborný svět do té doby domníval.

Texty objevené v Nag Hammádí se skutečně Ježíše týkají a je mezi nimi i Filipovo evangelium, na které autor Šifry několikrát upozorňuje. Právě zde se údajně nachází důkaz Ježíšova lidství. Není možné pouštět se na tomto místě do obšírného výkladu tak, jak to učinil Mons. Dominik Duka ve své přednášce. Nicméně závěr je asi takový, že objevené texty z Nag Hammádí chápou Ježíše spíše jako helénského myslitele, filozofa, není pro ně pozemskou postavu, ale jakýmsi jevem, fenoménem božské moudrosti. Ani Brownem slibovaný feministický prvek nelze v tomto evangeliu nalézt, zmínka o ženách sice v rukopisech je, text i naznačuje, že apoštol Petr žárlil na Maří Magdalenu, ale neexistuje žádný důkaz v literatuře křesťanské, antikřesťanské nebo polemické o milostném vztahu mezi Ježíšem Kristem a Maří Magdalenou.

Přes všechny odborné důkazy se ale zdá, že téma milostného vztahu Ježíše Krista autory neustále přitahuje a nejinak tomu bude asi i v budoucnu. Nikos Kazantzakis svoje Poslední pokušení Krista napsal už v polovině minulého století, stejné téma oživil Dan Brown. A kdo ví, jaké další informace nebo dokumenty se v této souvislosti ještě objeví. Například začátkem letošního listopadu uvedla slovenská média zprávy o tom, že právě na Slovensku byly od poloviny minulého století ukrývány písemnosti, které obsahují vyznání lásky Maří Magdaleny ke Kristovi (zdroj: http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/voj-dukazy-sifry-mistra-leonarda-jsou-mozna-naslovensku_100828qh9u9.html). Snad je to jen další pokus o senzaci anebo skutečně onen chybějící důkaz?

Přednášku Mons. Dominika Duky uspořádala v rámci cyklu přednášek pro členy akademických obcí královéhradeckých vysokých škol a pro zainteresovanou veřejnost Nadace mezilidské tolerance T. Grala dne 31. 10. 2006.

<http://www.lfhk.cuni.cz/tolerance/>

Iveta Juranová

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI ASM

ASM (Asociace studentů medicíny) je dobrovolná organizace spojující studenty Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Funguje už řadu let a poskytuje studentům, ať členům či nečlenům, služby související se studiem, životem na kolejích a také využitím volného času. Celoročně zajišťujeme provoz Studentského centra, které sídlí na kolejích Na Kotli (A2/224). Toto centrum umožňuje studentům kopírování či tisk veškerých dostupných studijních materiálů, dále pak zapůjčuje histologické i histopatologické preparáty, které je možno si prohlédnout v námi zřízené místnosti s mikroskopy. V neposlední řadě ASM

Na plesu mediků 2006.

zprostředkovává zavedení internetového připojení na kolejích Na Kotli a Jana Palacha a provozuje internetovou místnost na kolejích pro ty, kdo nemají na pokoji vlastní počítač. ASM je taktéž zřizovatelem a správcem kolejní posilovny, která byla v posledních dvou letech doplněna o mnoho nových strojů a je tak komplexním zařízením sloužícím sportovním aktivitám studentů.

Nejvýznamnější kulturní událostí, kterou ASM každoročně pořádá, je Ples mediků. Ten poslední proběhl 15. 3. 2006 v Kongresovém centru Aldis. Organizace plesu byla, jako vždy, náročným úkolem, kterého se zhostilo velké množství studentů – dobrovolníků. Těmto bych touto cestou ještě jednou rád poděkoval. Novinkou oproti předešlým ročníkům bylo angažování nové kapely Lucky Band, jež sklídila za svůj celovečerní výkon zaslouženou chválu. Nejen příznivci klasického společenského tance si přišli na své. Pro zájemce hrála v malém sále diskotéka, a všichni, nejen tančící, určitě ocenili zajímavý doprovodný program a předtančení. Také bohatá tombola byla velkým lákadlem. Celkově mohu Ples mediků 2006 bez rozpaků zhodnotit jako velmi zdařilý, a to především díky nezměrnému úsilí hlavních organizátorů - Radovana Holuba, Lenky Zeleňákové a Elišky Rožkové, kterým patří můj velký obdiv.

Nedílnou součástí ASM je Turistický oddíl mediků, zkráceně TOMík. Pořádá pravidelně výlety do blízkého, ale i vzdálenějšího okolí Hradce Králové, které se těší velkému zájmu a bývají mezi studenty vyhledávanou formou aktivního odpočinku. Pro mnohé je to dobrá příležitost prozkoumat okolí města, kde studují, a zároveň se seznámit se svými kolegy i z jiných ročníků.

Poplesový víkend patřil tradičnímu jarnímu „výšlapu“ na Sněžku. Přes veskrze zimní počasí a nadměru sněhu byl počet účastní-

ků hojný, nejvyššího bodu naší republiky bylo dosaženo a do základního tábora jsme se vrátili v pořádku a beze ztrát na životech. Výlet se líbil a mnozí se v příštím roce chystají opět vyrazit.

Nedlouho poté, 8. 4., následoval výlet na Broumovské stěny. Tam jsme za turistické nadšení velkého počtu účastníků byli odměněni pěkným počasím. I už pravidelné finální dobíhání vlaku nás neminulo.

I v novém akademickém roce je TOMík aktivní. Byly uspořádány už tři podniky. Prvního z nich – Pochodu slováckými vinohrady 14. října se zúčastnilo 7 studentů. Jihomoravská příroda nás nadchla

Co vám ta skála připomíná?.

a příjemná byla taktéž ochutnávka místních vín a burčáku. Pro příznivé ohlasy a chuť na další výšlapy hned následoval výlet po hřebeni Orlických hor. Na zatím poslední výšlap 2. prosince do skalního města Teplíčko-Adršpašských skal jsme se vypravili v hojném počtu 20 lidí. A ještě před Vánocemi se uskutečnila poslední turistická akce tohoto roku, kterou byl výlet do Rýchor u Trutnova.

ASM také už tradičně pořádá Mikulášskou párty v AC klubu nedaleko kolejí. Loňská akce měla mezi studenty velký ohlas, což se nám letos zúročilo opravdu vysokým počtem návštěvníků. Ti se mohli zúčastnit zábavných soutěží, zatančit si a poslechnout si své spolužáky při vystoupení studentské kapely se vskutku medicínským názvem „Prostata“.

Co se týče dalších aktivit ASM, byl v zimním semestru předešlého akademického roku zahájen nový projekt, jehož duchovními otci byli David Svoboda a Martin Voborník. Tito studenti uspořádali ve spolupráci s námi 1. Šachový turnaj a zájem předčil všechna naše očekávání. Pro velký úspěch tak byla na jaře letošního roku uspořádána dlouhodobá šachová soutěž pod názvem „Kolejní šachová liga“, jejímž vítězem se po mnoha napínavých soubojích nad šachovnicí stal Zdeněk Holeksa.

Dále jsme například podpořili organizátory Kolejní fotbalové ligy a poskytli finanční obnos na krytí cestovních nákladů hokejbalového týmu, který reprezentoval naši lékařskou fakultu na každoročním turnaji konaném ve slovenském Martine.

I na nově obnoveném Hradeckém majálesu jsme měli svůj podíl. S hlavními organizátory z řad studentů UHK spolupracoval především někdejší prezident ASM Radovan Holub. Doufáme, že i příští ročník bude zářnou ukázkou spolupráce studentů hradeckých vysokých škol, tak jako tomu bylo letos.

Počátek letošního akademického roku byl pro ASM poměrně přelomový, a to především z důvodu obměny větší části její studentské rady. V polovině října se konala valná hromada, na níž stávající rada odstoupila a znovu kandidovat se rozhodli jen tři studenti ze sedmi. Po tajném hlasování byla ustanovena rada nová a to ve složení: Jana Koppová (4. ročník), Michaela Trnavská (4. ročník), Ivana Kotrcová (3. ročník), Štěpánka Soběslavská (3. ročník), Lucie Bosová (2. ročník), David Svoboda (4. ročník) a Miloš Kotulek (4. ročník), který byl jednomyslně zvolen před-

sedou a má rovněž na starosti chod Studentského centra. Rada si vytkla za cíl ještě více zkvalitnit služby poskytované studentům a především prohloubit komunikaci s vedením fakulty a fakultní nemocnice a přiblížit naši činnost zahraničním studentům.

Upřímně doufám, že se nám podaří navázat na úspěchy, jichž ASM dosáhla v minulých letech, a přeji si, aby byli lidé i nadále spokojeni s naší činností a ASM jim byla přínosem.

Miloš Kotulek

MISTR SVĚTA VE FAKULTNÍ NEMOCNICI

Ne, nejde o zprávu o návštěvě vynikajícího sportovce v naší nemocnici; dvojnásobný mistr světa v thajském boxu těžké váhy Daniel Waciakowski je lékařem naší Ortopedické kliniky!

MUDr. Daniel Waciakowski pochází z Pardubic a v letech 1997–2003 vystudoval zdejší lékařskou fakultu. A o tom, že se dá spojit náročné studium medicíny s vrcholovým kontaktním sportem, svědčí skutečnost, že Daniel absolvoval s výborným prospěchem a dokonce obdržel Cenu rektora Univerzity Karlovy za studium a sportovní výsledky.

Již během studií se věnoval různým formám svého sportu (kickbox, thaibox, K1) a v amatérském ringu dosáhl mimořádných úspěchů – byl mnohonásobným mistrem republiky, medailistou mistrovství Evropy i mistrovství světa, mistrem světa v kickboxu do 95 kg (1999, Bejrút) a mistrem světa v kickboxu + 91 kg (2000, Chalkidiki). V roce 2003 získal profesionální smlouvu a po ukončení studia se zcela věnoval sportu v nejprestižnější seriálu K1 Grand prix. Za svou kariéru absolvoval zatím celkem 97 utkání.

V poslední době se Daniel utkává s profesionály jako amatér. A dosahuje vynikajících výsledků! V říjnu 2006 získal

v Olomouci titul profesionálního mistra republiky a zejména – 25. listopadu ve skotském Glasgow porazil v utkání o spojený titul profesionálního mistra světa v thajském boxu v těžké váze dvou světových asociací dosavadního držitele titulu, domácího borce D. A. Jamese a získal tak dva profesionální tituly mistra světa.

Je obdivuhodné, že dr. Waciakowski dokáže spojit vrcholový sport s profesí lékaře. Pracuje jako ortoped, slouží 5x měsíčně a navíc je studentem doktorského studia (PGS) pod vedením doc.

Karla Karpaše. Tématem jeho dizertační práce je „Degenerativní procesy v oblasti kolenního kloubu“. Jde o problematiku, kterou může dobře uplatnit ve svém budoucím profesním zaměření – péči o sportovce a předcházení jejich úrazům a předčasným opotřebením.

V osobním životě stojí za připomenutí, že Daniel se čerstvě oženil s lékařkou zdejší kliniky ARO dr. Zdeňkou Konrádovou.

Přejeme dr. Waciakowskému mnoho úspěchů v obou jeho zaměřeních – medicíně i sportu, a nově i v jeho rodinném životě.

I. Š.

Pěkné Vánoce i dětem u nemocnici

Foto Petra Pospíšilová

Děti hospitalizované na dětských odděleních hradecké Fakultní nemocnice se nemusejí obávat neznámého prostředí, nekonečných chvil nicnedělání a nudy, dokonce ani závažnějšího zameškání školní látky. Po celý školní rok jim v jejich nelehké situaci pomáhají učitelky a vychovatelky Základní školy a Mateřské školy při FN v Hradci Králové. Škola, která má již více než padesátiletou tradici, zajišťuje svým žákům pravidelnou školní výuku, předškolákům výchovně vzdělávací péči a všem bez rozdílu věku náplň volného času v době hospitalizace.

Zábavné a vzdělávací akce probíhají většinou v odpoledních hodinách po celý školní rok. Malé pacienty pravidelně navště-

vují zdravotní klauni a malíř Jan Lušovský, škola každoročně organizuje setkání s Policií ČR a hasiči, besedy s významnými osobnostmi našeho regionu atd.

Školní rok 2006–2007 byl zahájen na Dětské klinice 1. zářím přivítáním prvňáčků. Všem školákům při této příležitosti zazpívala finalistka druhé řady soutěže Superstar Janika Kolářová. V říjnu navštívily malé pacienty Miss Blond Jana Příhodová z nadace Novorozeneček a známá moderátorka Štěpánka Duchková, aby vyhodnotily vítěze již 3. ročníku soutěže Podzimní drakiáda. Duo Maja z Prahy potěšilo děti pásmem klaunských skečů a veselých písniček.

Prosinec je již tradičně měsícem vánočních příprav a děti v nemocnici jsou v této době citlivější. A tak je učitelky a vychovatelky co nejvíce zapojují do výzdoby jednotlivých oddělení a chystání vánočních besídek, aby nepřišly o kouzlo předvánoční atmosféry. S dětskými pacienty se v této době setkávají známé a populární osobnosti, které je v rámci mikulášské či vánoční nadílky potěší svým vystoupením nebo drobnými dárky. Dětskou kliniku nedávno navštívili poněkud podivný „doktor“ Klaun se svou bláznivou sestrou Bětkou, P. Salava, P. Černocká, S. Hložek a J. Pracný s vánočním balíčkem koled a písniček a jako každoročně i studentky hradecké SZŠ s pohádkou pro nejmenší.

Nejenom vánoční svátky jsou důvodem ke zpestření pobytu dětí v nemocnici. I v novém roce pro ně chystá škola nejedno překvapení. Mimo jiné velikonoční vítání jara, programy na jarní prázdniny i velký dětský karneval při příležitosti Mezinárodního dne dětí – to vše pro to, aby se malí pacienti cítili v nemocnici příjemně, zapomněli alespoň na chvíli na bolest a trápení a měli s nemocničním pobytem také pozitivní zkušenost.

Mgr. Helena Bielíková

Foto M. Všečeka

Manažerský seminář pro nové vedoucí pracovníky fakultní nemocnice

Vedení nemocnice připravilo pro své vedoucí pracovníky manažerský seminář za účelem získání nebo doplnění manažerských dovedností. Semináře se zúčastnilo 18 vedoucích pracovníků nemocnice z 20 pozvaných.

Cílovou skupinu účastníků semináře tvořili přednostové klinik, primáři oddělení, vrchní sestry a vedoucí laborantky. Především ti vedoucí pracovníci, kteří začínají pracovat v manažerských pozicích, ale i ti, kteří již ve vedoucí funkci nějaký čas pracují.

Seminář se konal 23. listopadu ve výukových prostorách Onkologické kliniky.

Lektorské zajištění bylo svěřeno Ing. Ireně Osvaldové, senior konzultantce Hartmanem akademie.

Hlavním cílem a programem semináře bylo seznámení účastníků s vybranými procesy manažerské práce, posílení jejich komunikačních dovedností a získání sebereflexe v základních manažerských dovednostech.

Program semináře byl rozdělen na tato dílčí témata:

- Osobnost a autorita manažera
- Základní manažerské činnosti a fáze řídicího procesu
- Manažer a komunikační dovednosti
- Přenos informací, překonávání komunikačních bariér
- Význam motivace v manažerské práci
- Hodnocení zaměstnanců jako součást motivace
- Týmová spolupráce
- Testy, případové studie

Seminář byl lektorkou veden tak, aby v něm byly využity aktivační metody práce – skupinové diskuse, modelové situace a příklady z lékařské a sesterské praxe, případové studie, řešení dilemat, testy, možnosti zpětné vazby apod. Aktivační metody byly skupinou akceptovány a byla ceněna výměna názorů a zkušeností z praxe.

Vybrané výstupy ze semináře dle námětů účastníků semináře, které zpracovala konzultantka Ing. Irena Osvaldová.

V rámci semináře byla realizována skupinová cvičení, ze kterých zasíláme následující závěry:

TÉMA AUTORITA

Co očekává lékař od vrchní sestry:

- Výrazná osobnost s přirozenou autoritou
- Dostatečné sebevědomí ve vystupování a při řešení problémů a různých pracovních situací
- Objektivita při řešení pracovních situací
- Pracovitost, svědomitost
- Přesné plnění zadaných úkolů
- Samostatnost v kompetenčním rozhodování
- Profesionální přístup k podřízeným a pacientům
- Smysl pro pořádek
- Kooperace a loajalita
- Poskytování zpětné vazby
- Vlastní sebereflexe

Co očekává vrchní sestra od lékaře:

- Vstřícnost, upřímnost, podpora při plnění pracovních úkolů a řešení pracovních situací
- Spolehlivost a spravedlnost při rozhodování
- Přirozenost, neovlivnitelnost bez informovanosti
- Umění naslouchat a porozumění
- Vyhrazení časového prostoru pro komunikaci
- Kvalitní přenos informací, vymezení priorit
- Uznání kompetencí z hlediska ošetřovatelské péče
- Poděkování, pochvala za spolupráci
- Brát SZP a NLP jako partnery

TÉMA MOTIVACE

Motivační prostředky, které oceňují nebo by ocenili lékaři (co motivuje lékaře) ze strany zaměstnavatele:

- Výše platu
- Cílová odměna za dosažené výsledky
- Příspěvek na penzijní připojištění
- Příspěvek na životní pojištění
- Příspěvek na stravování
- Příspěvek na ubytování, zajištění bydlení
- Výše odchodného
- Preventivní zdravotní prohlídky
- Možnost vzdělávání
- Účast na stážích a kongresech
- Možnost vlastní pracovní skupiny pod vedením daného lékaře
- Prestižní pracoviště s vysokým oceněním
- Plánování kariérového postupu
- Možnost realizace nových pracovních metod a postupů
- Nižší pracovní vytíženost, ne nad rámec fyzických a psychických sil
- Členství ve vědeckých radách
- Účast v mezinárodních odborných projektech
- Možnost služebního vozidla
- Pochvala, uznání a ocenění na veřejnosti
- Dary a ocenění u příležitosti životního a pracovního jubilea
- Poskytnutí nadstandardní rekreace pro lékaře i jeho rodinu

Motivační prostředky, které oceňují sestry (co motivuje SZP) z hlediska zaměstnavatele:

- Výše platu
- Cílová odměna za dosažené výsledky
- Prestižní pracovní prostředí a vybavení
- Možnost služebního mobilního telefonu
- Možnost služebního počítače – notebook
- Osobní a kariérový růst
- Sociální výhody
- Vzdělávání
- Možnost seberealizace při plnění úkolů a v rámci celé FN
- Vhodný režim odpočinku
- Dovolená navíc

*Mgr. Martin Formánek,
ved. odboru pers. vztahů*

Novinky z lékařské knihovny

PhDr. EVA ČEČKOVÁ, OLGA BUKAČOVÁ

Na začátku prázdnin letošního roku začala dlouho plánovaná rekonstrukce lékařské knihovny. Pro ty, kdo tuto knihovnu dobře neznají, musím objasnit, že Lékařská knihovna LF a FN je společným zařízením obou těchto institucí a sídlila a bude zase sídlit mimo areál FN i mimo budovu LF. Nachází se v historickém centru Hradce Králové, v krásném starobylém domě, který už léta marně volal po generální rekonstrukci.

Tato budova má bohatou historii. Stojí na místě bývalého hradu, který patřil jako věno českým královnám. Za husitských válek byl hrad rozbořen a postupně se z něho stávala ruína. V 16. století byl v těchto místech vystavěn renesanční purkrabský dům. Císař Josef I. přenechal roku 1706 purkrabský dům 5. hradeckému biskupovi Janu Tobiášovi Beckerovi, který ho přestavěl na kněžský dům. Zároveň byl vybudován kostel sv. Jana Nepomuckého (dnešní Městská hudební síň). V roce 1714 do ústavu přišlo prvních šest novokněží. Seminář byl v průběhu let přestavován a po dokoupení dalších sousedních domů dostal v roce 1840 podobu, která trvala až do jeho uzavření. To nastalo v roce 1950, kdy byl podle vládního nařízení ústav zrušen. Budova semináře sloužila zprvu jako depozitář lékařské fakulty, později tyto prostory začala využívat fakulta jako knihovnu.

Na rekonstrukci dostala fakulta přes 30 milionů korun. Původně bylo rozhodnuto, že rekonstrukce bude probíhat za provozu knihovny. Naštěstí zvítězila druhá varianta: všechno vystěhovat. Tak se objevila známá Nerudovská otázka: ne tedy – Kam s ním, ale Kam s ní. Řešení nebylo jednoduché a hledaly se různé možnosti. Kromě provozních místností knihovny bylo v budově něco přes 200 000 knih a svázaných časopisů. Ostatní knihy jsou v deponátních knihovnách. Knihovna má celkem přes 300 000 svazků.

Během prázdnin se knihovna stěhovala. Byla to velká akce, protože knihovna sídlila v budově od 50. let a nashromáždilo se tam mnoho už nepotřebných věcí. Knihy stěhovala stěhovací firma, knihovnice a brigádníci. Knihovnice nakládaly knihy do přepravek a staraly se o plynulý chod stěhování. Těžkou prací, manipulací s regály a nábytkem a nošením přepravek zajistila stěhovací firma.

Provozní místnosti knihovny jsou přestěhované do budovy nového výukového centra v areálu fakultní nemocnice. Půjčovna je umístěna v šatně zároveň s fondem studijní literatury. V době pořádání různých odborných seminářů a kongresů slouží místnost zároveň jako šatna a z knihovnic se stanou šatnářky, aby si knihy pohlídaly. Studovna umístěná ve 3. podlaží slouží svému původnímu účelu. Jsou tam umístěny knihy a učebnice určené k prezenčnímu studiu a nová čísla českých a zahraničních časopisů. Akvizice, MVS, katalogizace a evidence publikační činnosti je umístěna v seminární místnosti ve 2. podlaží budovy. Pět pracovníků a reprografické oddělení našlo útočiště v budově ředitelství FN. Veškeré fondy knihovny jsou přestěhované do pronajatých skladů vzdálených od výukového centra asi 2 km.

Přes tyto obtížné podmínky knihovna existuje, funguje a zajišťuje veškeré dosavadní služby. Protože knihovní fond je v depozitáři, uživatelé si musí knihy, které si chtějí půjčit, objednat ve výpůjčním oddělení a knihovnice jim je během několika dní přivezou. Články z časopisů se kopírují přímo ve skladu a dovážejí se pouze tyto kopie. Knihovnice jezdí do skladu nejméně 2x týdně pro objednané knihy a pokud fakulta nezajistí auto, jezdí i na kole, nebo se zájemcem, který na literaturu spěchá, jeho vlastním autem. Meziknihovní výpůjční služba, evidence publikační aktivity, nákup nové literatury do fondu, objednávky knih a časopisů a rešeršní služby fungují jako dosud a to převážně prostřednictvím e-mailů. Další potřebná komunikace s uživateli probíhá prostřednictvím webových stránek knihovny <http://www.lfhk.cuni.cz> dále Informační služby - Knihovny, kde zájemci najdou formuláře pro objednání knih, xerokopii článků, MVS a rešerši.

Během prázdnin přešla knihovna z knihovnického systému T-Series na nový knihovnický systém Aleph, což znamenalo převedení všech katalogizačních záznamů ze starého systému do nového a proškolení knihovnic. Vše proběhlo s pomocí pracovníků ÚVT UK Hladce. Říjnové půjčování, kdy každý student fakulty dostane průměrně 30 učebnic, bylo pro systém průběžným kamenem a Aleph i knihovnice vše zvládly. Teď čeká knihovnu další náročná práce, evidence publikační činnosti a příští léto stěhování zpět do rekonstruované knihovny.

Celá tato provizorní existence knihovny předpokládá mimořádné úsilí knihovnic, ale i trochu pochopení od čtenářů a od vedení fakulty a nemocnice. Doufám, že vše společnými silami zvládneme a na podzim 2007 bude otevřena krásná rekonstruovaná knihovna.

Použitá literatura:

ŽEROVNICKÁ, Eva, ŠIMEK, Vladimír. Biskupský seminář. Hradec Králové: Spolek ochránců památek ve východních Čechách, 1994.

Výpůjční oddělení v provizorních podmínkách.

Foto I. Šulcová

V době Vánoc, kdy věřící vzpomínají narození Ježíše Krista, je ve Staré Boleslavi, v kostele Nanebevzetí P. Marie, vystavena překrásná a provedením zcela ojedinělá plastika Madony s Ježíškem, zvaná Palladium země české. Jeho historie je neobyčejně dramatická a počíná přibližně kolem r. 1380. Traduje se, že snad zdobilo mýtický hrob sv. Václava. V době husitských válek se ztratilo, až v 16. stol. je našel sedlák při orbě (Panna Maria Vyoraná) a byly mu projevovány mimořádné úcty. V době 30leté války ho uloupili Sasové a na potupu katolíkům jej vystavili na pranýři na Staroměstském náměstí. Pražané ho za ohromnou cenu vykoupili a na místě potupy vystavěli sloup se sochou Immaculaty, stržený r. 1918. Palladium je opředeno pověstí, že jej z pohanské modly dali odlít sv. Cyril a Metoděj a věnovali sv. Ludmile. Od ní ho přijal sv. Václav. K němu prý putoval i sv. Jan Nepomucký.

Největší úctu mu věřící projevovali v době baroka, a ta přetrvávala až do počátku 20. století. Konala se k němu slavnostní procesí, kterých se zúčastňovaly tisíce poutníků z celých Čech. Víra v zázračnou moc Palladia v nynější konzumní době bohužel uhasla, ale přesto alespoň o vánoční době se kostel Nanebevzetí P. M. naplní do posledního místečka.

Pozn.: Mytologie palladia počíná v období řecké protohistorie. Prapůvodní dřevěná soška (xoanon), vyřezaná Pallas Athénou, ochraňovala město Tróju před nebezpečím. Odysseus ji proto uloupil, a tím způsobil pád města.

V antice měla řada měst takovéto sošky (Atény, Argos, Řím), které svou magickou silou trvale chránily města i země. Smysl staroboleslavského Palladia země české v době husitských válek, třicetileté války a později nadvlády Habsburků je proto zřejmý.

V současné době město Praha staví megahypersuper obchodní a zábavní centrum, pro které byl kýmisi vybrán název Palladium. Bude to tedy chrám spotřebního zboží, ve kterém se zbožní konzumentí budou klanět modle nepřeborného množství výrobků a zároveň prosit o jeho zachování.

M. a J. Smitoví

Opouštíme srdce Épeiru, obklopené nekonečnou řadou vysokých hor, zem divoké přírody a vydáváme se jižním směrem. Necháváme se unášet malebností a působivostí takřka neobydlené krajiny. Navštěvujeme archeologické naleziště starověkého města Kassopi, vystavěného podle hippodámovské tradice s pravouhly se protínajícími ulicemi (architekt a urbanista 5. stol. př. Kr.). Od severu je chráněné horským masivem, na jih otevřené k Amvrakijskému zálivu. Město s 10 000 obyvateli bylo r. 167 př. Kr. zcela zničeno Římany (ničitelé měst a národů!).

Pokračujeme svažující, mírně kopcovitou krajinou ke sluncem zalitému zálivu, na jehož březích je torzo památníku vybudovaného císařem Octavianem na památku vítězství nad Markem Antoniem a Kleopatrou VI. v bitvě u Aktia (31 př. Kr.). Je součástí pevnostního města Nikópoli, vybudovaného Římany, které se stává hlavním městem Épeiru.

Konečně podjíždíme podmořským tunelem záliv a blížíme se k vytouženému cíli – Lefkádě (starověká Leukádia). Ve starověku byla součástí pevniny, obývána Mykénci, kteří odtud pronikali dále do vnitrozemí. V „temném období“ starověku (1200 př. Kr.) byla velmi známá, zvláště tzv. Bílé skály (Leukatas) na nejjižnějším výběžku ostrova – cíli naší cesty (foto 1). Homér se zmiňuje o „bílých kamenech“ (je zde situován jeden ze vstupů do podsvětí), které byly velkou hrozbou pro mořeplavce. V této periodě jsou mořským bohům a duchům bouří při kultovních mystériích rituálně obětováni lidé shazováním ze skály, vysoké 70 m, na skaliska do bouřícího příboje (foto 2).

V raně archaickém období je zde vystavěn na strmém útesu, vysoko nad zpěněnými vlnami, nad vchodem do Hádovy říše, chrám Apollóna Delfis – patrona mořeplavců, který má přátelský vztah k bohům a lidem (foto 3 – maják na místě, kde stával Apollónův chrám.) Staré kultury mizí, lidské oběti byly nahrazeny shazováním osob, které se těžce provinily proti zákonům, pád do moře je měl od provinění očistit.

Cesta do záhrobí jim byla ulehčována, jsou obalovány peřím a k tělu přivazování živí ptáci, aby pád ze skály byl zmírněn. Pod skalou čekala loď, která odsouzenci (pokud přežil) poskytla pomoc. Tyto slavnosti na oslavu Apollóna Delfis, boha očisty a léčení těla a mysli, se konaly každý rok na jaře a zúčastnili se jich poutníci z celého Řecka. Mytologie praví, že první, kdo skočil ze skály, byla Afrodité, která se tak chtěla očistit od lásky k Adonisovi. Proto byla skála nazývána „skálou zamilovaných“. Další osobností, která Leukatas proslavila skokem do rozbouřených vln, byla lyrická básnířka Sappfó.

Narodila se r. 620 př. Kr. v bohaté aristokratické rodině v Eresu na Lesbu. Vdala se za boháče Kerkolase, přivedla na svět dceru Kleois. V době politických zmatků se uchýlila na Sicílii, po návratu na Lesbos, v městě Mytiléně shromáždila kolem sebe skupinu mladých, neprovdaných žen a vzdělávala je nábožensky (thiasos – uctívají Afrodítu) a společensky. Vedou bezstarostný, svobodný život bez překážek a těžkostí, který byl v tehdejší době umožněn ženám jen na Lesbu. Její dům se

stává střediskem aristokracie, je známý uctíváním Múz (je nazývána Domem Múz, kde pěstují hudbu, poezii a kult Afrodité) a upřímným projevem citů vůči svým partnerům. Skládá ódy, epithalamia (písňe pracovní, svatební, oslavné, dětské atp.), elegie a hymny, její tvorba se vyznačuje neobyčejně velkým citem a hloubkou. Prostými prostředky dosahuje mimořádných účinků v citech. Strofická forma řecké básně o čtyřech

verších je po ní nazývána sappfická strofa. Její dílo má značný ohlas a velký vliv na tvorbu dalších básníků. Stává se nejvýznamnější básnířkou své doby a Platón ji nazývá Desátou Múzou. Vedle spousty nalezených zlomků veršů se zachovala jediná ucelená „Modlitba k Afrodítě“, kde vášnivě prosí, aby ji zprostila neuspokojené touhy.

Je krásná, nadprůměrná a úspěšná žena, což vede ke vzniku klevet a pomluv (erotický vztah ke členkám kroužku) a dává vzniknout legendě, kdy se vrhá pro nenaplněnou lásku k Faónovi (pro jeho homosexualitu) ze strmého útesu do zpěněných vln rozbouřeného moře (historik Menandros) (foto 4 – Sappfó na útesu – dobová kresba z r. 1889). Druhá pověst se týká jejího současníka – básníka Alkaia, který opojen láskou k „čisté a sladce se usmívající Sappfó“, si přál klesnout z této skály do bouřících mořských vln a ponořit se v nicotu a zapomnění.

ZEMĚ LIDÍ

objektivem

JANA SMITA

Kdy byla svatyně Apollóna Delfis na Leukadské skále zničena, nelze zjistit. Jistě k tomu přispěly ničivé důsledky zemětřesení, které tento ostrov neustále sužuje, jiné přírodní katastrofy, loupeživé nájezdy, války nebo boření pohanských chrámů v rámci postupující christianizace. Dnes jsou zde jen nepatrné zbytky zdí, torzo základů kdysi tak proslulé svatyně, v jejichž středu jako stráž stojí maják, varující lodě před nebezpečnými útesy.

Sedíme nad útesem, v místě, kde byli shazováni odsouzceni. Pod námi ve skalách bouří příboj, zvedá se vítr a my se díváme na obzor, kde z mlžného oparu moře vystupuje Ithaka a za ní Kefalonie (foto 5). Staří Řekové si vybírali místa pro své svatyně s dokonalým citem pro souzvuk lidí s přírodou, kterou představovali bohové. Možná bychom se měli poučit z jejich filozofie.

M. a. J. Smitovi

CENA ABSOLVENTOVI FAKULTY

Letošní absolvent naší fakulty **MUDr. Tomáš Roubíček** byl oceněn cenou **rektora UK** jako nejlepší student / absolvent lékařské fakulty UK v roce 2006. Cena pro lékařské obory se nazývá **Cena prof. Karla Weignera**.

Jako student měl T. Roubíček po celou dobu studia průměr 1,00 a prospěl s vyznamenáním. Úspěšně též absolvoval stáž na Mayo Clinic v USA. V současné době působí jako student postgraduálního doktorského studia na Interní klinice I. LF UK v Praze u prof. Svačiny.

PRESTIŽNÍ FUNKCE

Rektor UK jmenoval **prof. MUDr. RNDr. Miroslava Červinka, CSc.**, členem dozorčí rady Grantové agentury Univerzity Karlovy (GAUK), s účinností od 1. ledna 2007.

JMENOVÁNÍ

Doc. MUDr. Bohuslav Melichar, Ph.D., byl jmenován profesorem pro obor Vnitřní lékařství, s účinností od 6. listopadu 2006

Doc. MUDr. Stanislav Filip, Ph.D., byl jmenován profesorem pro obor Vnitřní lékařství, s účinností od 6. listopadu 2006

MUDr. Jiří Špaček, Ph.D., byl jmenován docentem pro obor Gynekologie a porodnictví, s účinností od 1. listopadu 2006.

MUDr. Alena Šmahelová, Ph.D., byla jmenována docentem pro obor Vnitřní lékařství s účinností od 1. ledna 2007.

JMENOVÁNÍ DO FUNKCE

Ministr zdravotnictví v dohodě s ministryní školství, mládeže a tělovýchovy jmenoval s účinností od 1. ledna 2007 **prof. RNDr. Jana Krejska, CSc.**, přednostou Ústavu klinické imunologie a alergologie LF UK a FN Hradec Králové a **doc. MUDr. Jiřího Chaloupku, CSc.**, přednostou Kliniky nemocí z povolání LF UK a FN Hradec Králové.

CENA ZA VÝZKUM

Doc. MUDr. Dagmar Hejčmanová, CSc., **MUDr. Iveta Němcová, Ph.D.**, a **doc. MUDr. Radovan Slezák, CSc.**, získali cenu **Sicca 2006** České oftalmologické společnosti za vědecko-výzkumnou práci „Zrakové funkce pacientů se Sjögrenovým syndromem před a po zavedení intrakanalikulárních implantantů“, týkající se problematiky suchého oka.

ZNOVUZVOLENÍ

Doc. MUDr. Svatopluk Býma, CSc., pracovník ústavu Sociálního lékařství naší fakulty, byl znovu zvolen předsedou Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP.

VĚDECKÁ KONFERENCE

Vědecká konference LF a FN, na níž budou prezentovány výsledky grantových projektů (GA UK, IGAMZ ČR), ukončených v roce 2006, se bude konat 23. ledna 2007 od 9.00 hod. ve Velké posluchárně teoretických ústavů LF.

V poslední době byla ve sdělovacích prostředcích několikrát diskutována otázka komunikace ve zdravotnictví. Je to pojem široký! Jde o komunikaci s příbuznými nemocného, zvláště důležitou a specifickou pokud jde o rodiče nemocného dítěte, komunikace s nemocným při jeho prvním styku s lékařem, při sdělování vyšetření, která má postoupit, komunikaci během vizity, při sdělování závažné diagnózy. Pokud jde o nemocného, mohli bychom tento pojem rozšířit i na všechny vlivy, které na něj ve zdravotnickém prostředí působí.

Komunikací v užším smyslu rozumíme styk nemocného se zdravotnickým personálem, tedy nejen s lékařem. S tím souvisí otázka, zda se lze komunikaci naučit. Mnozí laici soudí, že nikoliv, že tu jde o osobní charisma osobnosti. Není tomu tak zcela! Přednášky a semináře věnované komunikaci lékaře s nemocným jsou součástí curricula naší fakulty. Každý student by se měl již za studia např. dozvědět, že při vstupu nemocného do ambulance je vhodné povstat, odpovědět na jeho pozdrav, oslovit ho jménem a podat mu ruku s přívětivým výrazem ve tváři, čímž se navodí potřebná atmosféra, kdy nemocný, zvláště starší, ztrácí počáteční ostych a obavu z lékaře a nabude dojmu, že našel tu správnou osobu, které se může se svými obtížemi svěřit, která ho vyslechne a od které může očekávat pomoc.

To jsou základní pravidla chování a jednání, verbálního i neverbálního, se kterými by se měl každý student za svého studia seznámit. Kolik opravdovosti a nikoliv formální strojenosti bude do svého jednání v budoucnu vkládat, může být ovšem rozdílné. Pouhé přednášky a semináře však nestačí. Významnou roli tu má vystupování a jednání nás učitelů – profesory a asistenty počínaje a lékaři na odděleních konče. „Jako lékař může být nazýván jen ten, kdo za hlavní cíl svého jednání pokládá léčení“ (Rudolf Virchow). Mějme na paměti, že léčit neznamená jen podávat medikamenty!

L. Chrobák

scan

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek. Šéfredaktor: Prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc. Sekretářka redakce Alena Hejnová. Adresa redakce steiner@lfhk.uni.cz

Redakční rada: PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, doc. MUDr. Leoš Heger, CSc., prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc., Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., plk. doc. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., Ing. Jiří Ropek, Mgr. Jiří Štěpán, Bc. Hana Ulrychová, Miroslav Všetěčka, MUDr. Pavel Záček, Ph.D., RNDr. Josef Židů, CSc.